23րդ ՏԱՐԻ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 — ԹԻՒ 216

ՏԷՐ ՍԻ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, Ղ. ԱԼԱԹԻԱ, ԷՍԿԻ ՊԱՆՔ ՕՍՄԱՆԻ
Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK"
GALATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTTOMANE

10 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ համար .....300 թիւ 75 դր. Մէջիտ
» » .....150 » 40 » »
Գաւառներու .....300 » 100 » »
» .....150 » 50 » »
» ..... 75 » 25 » »
Օտար երկրաց .....300 » 25 ֆրանգ
Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ
(Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի 100 դրչ-ի տեղ 115 դրչ.)

غلطه اسکی بانق عثمانیه
سنه خانه اداره سی عزیزیه حیره نیك

10 ՓԱՐԱՅ

ԻԶՄԻՐՑԻՆԵՐԸ

Տեղական լրագրի մը մէջ հրատարակուեցաւ Իզմիրէն շահագրգռական թղթակցութիւն մը, որուն մէջ նկատուած իրողութիւնները կրնան առարկայ ըլլալ բաղմաթեակ խորհրդածութեանց։ Այսօր քանի մը կէտերը միայն նկատողութեան առնենք։

Թղթակցութիւնը կ'ըսէ թէ կիրակի օրերը Հայոց Ս.Ստեփաննոս եկեղեցին կը գտնուի միայն ճերմակ մօրուք մարդիկ և դաւառացի պանդուխտներ։ Իզմիրի երիտասարդութենէն գրեթէ ոչ ոք։ Իսկ երիտասարդներու մեծագոյն մասը կիրակի օրերը կ'անցընէ քարափին սրճարաններուն վրայ սին խօսքերով ու խաղամոլութեամբ։

Լրագիրը խորհրդածելով այս տեղեկութեանց վրայ կը յայտարարէ թէ Իզմիրի մէջ ուսումնական կրօնական հետ մէկտեղ պէտք է տալ բարոյական և հոգեկան աւելի զօրաւոր կրթութիւն մը, որպէս զի երբ աշակերտներն աւարտեն իրենց դպրոցական ընթացքը, մանաւոր սէր ունենան հայ եկեղեցւոյ, հայ սովորութեանց, հայ ընտանեկան կեանքի վրայ։

* * *

Ուրեմն, ըստ այդ տեսութեան, Իզմիրի նոր հայ սերունդը ո՛չ հայ եկեղեցւոյ, ո՛չ հայ ընտանեկան սովորութեանց, ո՛չ հայ ընտանեկան կեանքի վրայ "մանաւոր սէր մը ունի" և այնքան ունայնամիտ է որ իր կեանքը դործածելու լաւագոյն միջոց չդտներ բայց եթէ "քարափին վրայ սին խօսքեր ընել և թուղթ խաղալ։"

Չհարցնե՞նք ուրեմն թէ ո՞վ է պատասխանատու Իզմիրի հայ երիտասարդութեան այս փճացումին։ Պատասխանը շատ պարզ է. դպրոցը։ Եթէ արդի վիճակին բարեփոխութիւնը դպրոցին կը սպասուի, ուրեմն ըսել է թէ մինչեւ հիմա Իզմիրի հայ դպրոցին մէջ չէ տրուած այնպիսի կրթութիւն մը ուրով "նոր սերունդը վարժուելու է սիրել ինչ որ իր տարրին, իր եկեղեցւոյն է սեփական։"

Բոլոր այս տեղեկութիւնները և խորհրդածութիւնները դատապարտութիւն չե՞ն անոնց որք այնքան երկար տարիներ անընդհատ կառավարեցին Իզմիրի հայ վարժարանները։ Իզմիրի հոգեւոր իշխանութիւնը և դպրոցներու տնօրէնութիւնը իրարու հետ կատարեալ համերաշխութեամբ կը դործէին, իրարու հետ սերտ բարեկամ էին և դաղափարակից, երբեք իրարու արդելք չէին ըլլար, մանկավարժի, մասնագէտի, ջերմ կրօնասէրի համբաւ կը վայելէին, և ահա իրենց ձեռք բերած արդիւնքը։

Պարտք մը չունի՞ն այդ կրթական վարիչներն իրենք զիրենք արդարացնել հանրութեան առջև, դէթ իրենց պատիւն ու հռչակը պահպանելու համար։ Սիրայօժար կը հրատարակենք իրենց արդարացումն եթէ հաճին մեզ հաղորդել։

* * *

Սպասելով արդարացումին, մենք առ այժմ մեր կողմէ ըսենք թէ կրօնասիրական եւ եկեղեցասիրական զգացմանց տկարանալուն պատճառը քննելն ու դարմանը փնտռելը աւելի խորունկ ինասատասիրութեան մը ձեռնհասութեանը կը պատկանի։ Մեր մեծ պակասութիւնն այն չէ որ հիւանդութիւնը չենք տեսներ, այլ այն է որ դարմանը չենք դտներ. վասն զի այս դարմանը չենք ուզեր հետազօտել։ Կաշկանդուած ազատ միտք ունենալ, նախապաշարումները տարամերժել, զգալ բարեփոխութեան հարկն և զայն գործադրելու միջոցներն ինասատասիրել, այնպիսի գործ մըն է որուն առջեւ կը տկարանայ մեր մտքին զօրութիւնը։

Քանի մը ամիս առաջ բարձրաստիճան եկեղեցական մը կրօնական յօդուած մը հրատարակելով սքանչացում կը յայտներ առջի դպրոցներուն մէջ աւանդուած կրօնական դասաւիարակութեան նկատմամբ, կը դրուատէր հին կրօնուսոյց պատուական վարժապետներն ու կը ցաւէր մեր արդի հոգեկան վիճակին վրայ։

Խոնարհաբար դիտել տուինք Սրբազան Հօր որ այդ անցեալ դպրոցներն ու այդ վարժապետներն ինչպէս առաջ բերին այն սերունդը որուն վրայ կ'ողբայ ինք Սրբազանն և իրեն հետ շատերը։ Անշուշտ պակաս բան մը կար անոնց մէջ։ Ո՞չ ապաքէն ծառն իր պտուղէն ճանչցուիլը աւետարանական ճշմարտութիւն մըն է։ Այդ "բան մը կայ"ն պէտք փնտռել։

Նոյն դիտողութիւնը կրնանք ընել այսօր Իզմիրի համար ալ։ "Ճերմակ մօրուք մարդիկ եկեղեցի կ'երթան", ուրեմն հինները եկեղեցասէր են, և անշուշտ եկեղեցասիրութեան մասին ո՛չ խօսքով, ո՛չ գործով դէչ խրատ տուած կամ դէչ օրինակ եղած են նոր սերունդին։ Ինչո՞ւ համար ուրեմն նոր սերունդը չհետեւիլ իր նախորդին հոգիին։

Ունենալ եկեղեցասէր ու հաւատացեալ հայրեր ու պապեր, ունենալ եկեղեցասէր ու հաւատացեալ վարժապետներ, տնօրէններ, առաջնորդներ եւ արտադրել անոնց հոգիէն տարբեր ոգի ունեցող զաւակներ, միթե. այս այնպիսի երեւոյթ մը չէ՞ զոր պէտք է ինասատասիրել։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՍՈՒՊՆԵՐ

Կէս գիշեր է թափանցիկ·
Հովը հեծէ հեղձուցիկ,
Ծովը ծածան տարուբեր
Ծոյլ ծոյլ գգուէ գիւր ափեր·
Հաչտ եւ համբոյր են այերք,
Անտառներն ալ չունին երգ։

Կէս գիշեր է եւ թմրած
Նիրհէ ամէն արարած·
Նրազներով խարուսիկ
Թամ մը կ'ըլլայ երջանիկ։

Կէս գիշեր է լուռ՝ հանդարտ·
Աստղեր չողան անաղարտ
Ցերկինս անծայր՝ չար ի չար·
Եւ լուսնկան պալկառար
Լերանց ետեւ պահուըտած
Հարս մը Թուրի ամօթխած։

Կէս գիշեր է ցօղառուն
Եւ ասուպներ պլպլուն
Իրենց լոկիկ բոյներէն
Խուսափելով՝ կը սիրեն
Սահիլ թռչիլ ժիր ու ժիր
Նէ սուրալով լայնածիր
Ցերկինից ճակատ՝ հրեղէն
Խորհրդաւոր գիր գրեն·
Հետաքրքիր երբեմն ալ
Համարձակին մօտենալ,
Ծըռին մինչեւ վար խոնարհ
Դիտել տխուր մեր աչխարհ·
Ձեպկեն ճախրեն արարչաւ
Դէպի հիւսիս կամ հարաւ,
Եւ ո՜հ արդեօք ի՞նչ ահեղ՝
Իրեր տեսանն ի՜նչ տգեղ·
Հոն նչմարեն անգութ սուլ
Որ իւր չորցած ճիրանով
Մերն ու մանուկ բզկրտէ·
Հոն տառապեալ հնտահասէ՝
Թէ՛ մեծատուն թէ՛ աղքատ
Մէկտեղ մեռնին յուսահատ·
Այլուր՝ արեւմտ միլտ անյագ
Ցեղեր կոտտան մարտ վայրագ·
Կամ յղփացեալ հարստի
Պալատներուն քով՝ նստի
Թչուառութիւն անասուր,
Եւ խաւարչին յորջոր խոր
Բիւր ճիւաղներ նուաղկոտ՝
Պատառ հացի են կարօտ·
Կամ առագաստ հողմավար
Ովկիանոս մէջ մոլար
Կը ջախջախի զերդ բիւրեղ·
Եւ ասուպներն այն անմեղ
Դըժոխքն այն տեղ համարին,
Լեղապատառ կը մարին։

Կէս գիշեր է զովարար
Եւ չողչողուն զերդ գոհար
Աստղեր ալ օգտչու
Դան յարեւելս այցելու,
Եւ կը դիտեն ափշելով
Այն կապուտակ ժպտուն ծով,
Պարտէզներուն զուարթ չարք,
Եւ բարեբեր դաշտն ու մարգ
Որք տարածուին միլտ դալար
Կղզիներէն յիւսկիւտար,
Ոսկեզօծուբէն մինչ Վոսփոր,
Եւ զարդարուած բիւրաւոր
Լապտերներով ալ պէս պէս՝
Ծովուն երեսն է կարծես
Երկինք բացուեր աստղերով·
Նէ ծաղկարոյր անոյշ հով
Բարձրացընէ դէպի վեր
Ժողովրդեան անձնուէր
Ուբախ երգեր եւ աղօթ
Որք հռչակեն՝ անաղօտ
Փառք Դահոյից Օսմանեան,
«Կեցցէ՜ Սուլթան Համիտ Խան»։

Կէս գիշեր է հաչտ՝ խաղաղ,
Նէ ասուպներն այն չքնաղ
Ջուզին յերկինըս դառնալ,
Եւ զըրախտն այս հիւրընկալ
Ամփոց վերայ համարին
Եւ հաճոյքէն կը մարին։

Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ

19 օգոստոս 1892

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ՆԱՊԻԼԻԻ աղգայիններուն վիճակին վրայ չատ տխուր պատկեր մը կը գծէ Թղթակից մը որ երկու տարի անդ մնացած է պաչտօնով։

«Դպրոց եւ կրթութիւն բառերը նշանակութիւն չունին հոն։ Շատեր իրենց մատաղատի զաւակները փողոցները կը Թողուն Թափառական։ Ամէնէն առաջնակարգ ազգային մըն ալ լաւագոյն կը համարի իր զաւակը Ծոներուն դպրոցը ղրկել, ըսելով որ իր մայրենի լեզուն կրնայ ինքնին սորվիլ։

«Եկեղեցին, անչուք ու ամայի է։ Ծննդեան ու Զատկի տօներէն զատ, սովորական կիրակիները քահանայէն, դպիրներէն, մէկ քանի բարեպաչտ կիներէ ու ժամկոչէն զատ ոչ ոք կը տեսնուի եկեղեցին։

«Ընտանեկան բարքերը՝ բոլորովին ապականած։ Իրենց խանութներէն ու գործի տեղերէն ելլելով, երիկ մարդիկ իրիկունը մինչեւ ժամը 3 կ'անցընեն յոյն դինետուներուն, խմելով ու Թուղթ խաղալով, հոն մսխելով իրենց կեանքն ու վաստակը։

«Աւելորդ է ալ ըսել Թէ ընԹերցասիրութեան հետքն անգամ չկայ։ Եւ նոյն իսկ երիտասարդութիւնն, որ պէտք էր հետաքրքիր ըլլար բան մը սորվելու, օղիի գաւաթներ պարպելու մէջ միայն ցոյց կուտայ իր եռանդը։» Ս. Փ.

—

ՌՈՏՈՍԹՈՑԷՆ ցաւով կ'իմացնեն մեզ երկու յուսալից դասատուներու, Գէորգ Էֆէնտի Արսէնեանի եւ Ահարոն Էֆէնտի Պօյաճեանի մահը։

Գէորգ Էֆէնտի Արսէնեան, Թուրքական դասատու Ս. Յովհաննեան վարժարանին մէջ, մեռած է 23 տարեկան հասակին մէջ ի Ռոտոսթոյ, ուր մեծ յոյսեր դրած էին իր ջանասէր եւ խոհուն բնաւորութեան վրայ։

Իսկ Ահարոն Էֆէնտի Արսէնեանի մահուան լուրը հասած է Խարբերդէն։ 1886ին Ռոտոսթոյի Ս. Յովհաննեան վարժարանին Թուրքերէնի դասատու եկած եւ քիչ յետոյ արդէն ամէնուն համակրութիւնը գրաւած էր իր ազնիւ բնաւորութեամբ։ Քալ հմուտ էր պարսկերէնի եւ արաբերէնի։ Ռոտոսթոյի մէջ բաղմաթիւ են իր աշակերտները եւ իր երեքամեայ արդիւնաւոր պաչտօնավարութեան յիշատակները վառ են դեռ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Թրթռումները բժչկութեան մէջ.—Շառքոյի փորձերը.—Թրթռան Թիւնաթռռ, Թրթռուն տաղաւարտ.—Արհեստական մետաքսը և անոր բաղադրութիւնը. Պ. Շառմոնէի և Վիվիէի արհեստական մետաքսները.—Շուէտացւոց ածուխի վառօդը. տարիւդը։

Թրթռումները։ Այո՛, բայց ոչ Զօպանեանի նկարագրած Թրթռումները, այլ... Շառքոյի։

Ջիղերն, ահա՛ ժամանակակից բժչկութեան մեծ հանելուկը։ Վերջերս Պ. Շառքօ այս հանելուկը մասամբ լուծելու համար Սալբէդրիէռի մէջ հետաքրքրական դարմանի մը վրայ խօսած է, եւ այդ դարմանն է մետաղական Թրթռանց միջոցով ջղային դրութեան հիւանդութիւնները մասնակի բուժել։

Այս տեսակ դարմանման մը առաջին դաղափարը բաւական հին է։ 1878 էն ի վեր նչմարուած է Թէ ահագին պէաքոպի մը Թրթռումներն էպէլէպտիներու ցաւերը կ'ամոքեն։ 1880 ին Պ. Պուտէ էլեկտրական պէաքոպի մը միջոցով կրցած է ջղացաւութիւններ եւ գլխացաւներ յաջողապէս դարմանել։

Շառքօ նչմարած էր Թէ երկաԹուղիով ճանապարհորդութիւն մը քիչ չատ կը բուժէ անդամալուծութիւնը. ուստի չինել տուաւ տեսակ մը Թրթռուն ԹիւնաԹռռ, որու մէջ նստողը վակոնի մը մէջ նստելու զգայնութիւնը կ'ունենար. այդ ԹիւնաԹռռին վրայ նստող անդամալոյծները քանի մը վայրկեան վերջ չէին ուներ այլ եւս իրենց չարժուձիներուն մէջ խոտութիւն, յուզումն ու վրդովումը կը դադրէր եւ հանդարտ քուն մը, որ այս ամենուն կը յաջորդէր, կը կազդուրէր հիւանդ վաստակաբեկ մարմինը։

Պ. Ժիլ տը Լա Դուէդի Ծրիւոան ապրիլ, որ էլեկտրական բարդի մը միջոցով չարժուձիներ կուտայ գլխուն, առողջ անձի մը քով յառաջ կը բերէ քունի անհուն տենչ մը, աքանչելի դարման անքուն մարդոց համար։ Այդ միեւնոյն ապրարտը կը վանէ մեղամաղձութիւնը, եւ գլխացաւներու համար առաջին դարման մըն է։

Ահա դիւտ մը որ իր սաղմնային վիճակին մէջ այքան օգտակար եղած է, ուստի Շարքօ իրաւունք ունի յուսալ որ ապագային թրթռուները ջղային դրութեանց մեծագոյն ամոքիչը պիտի ըլլան։

* * *

Արհեստական կերպով, այսինքն քիմիական միջոցներով պատրաստել մետաքս մը, որ բնական մետաքսին ամէն յատկութիւններն, անոր նրբութիւնը ու տոկունութիւնը ունենայ, ահա՛ խնդիր մը զոր լուծած են երկու ֆրանսացիներ, Պ. Շառմոնէ եւ Պ. Վիվիէ։

Ահա այդ արհեստական մետաքսին բաղադրութիւնը։

Սէլիւլոզը բորակական թթուին հետ միանալով յառաջ կը բերէ դիւրավառ նիւթ մը որ կը լուծուի բիւրեղանալի քացախական թթուին (ասիտ ասէթիքի) մէջ (վիվիէի եղանակ) եւ ալքօոլի ու էԹէրի խառնուրդի մը մէջ (Շառմոնէի եղանակ)։

Այս լուծումը օչարակի Թանձրութիւն կ'ունենայ եւ կը մանուի ջուրի մէջ Թափուած ատեն։ Օչարակի Թանձրութիւն ունեցող այդ հեղուկը կը դնենք ամանի մը մէջ որուն ատորին կողմը կը գտնուին Թելահաններ. հեղուկը ճնչուելով Թելահաններէն կը վազէ ջուրին մէջ եւ հոն կը մաճնուի։ Ապա կը հանեն այդ Թելերն, կը չորցնեն ու կը փաթԹեն։

Ահաւասիկ արհեստական մետաքսի բաղադրութիւնը իր գլխաւոր դծերուն մէջ. բայց կան հաղարումէկ մանրամասնութիւններ զորս դաղտնի կը պահեն երկու հնարիչք։

Այս երկու արհեստական մետաքսները քնականին հետ բաղդատելով, այրելի ըլլալու անպատեհութիւնն ունենալէ զատ քնաւ տարբերութիւն չպիտի դտնենք անոնց մէջ։

Շառմոնէի մետաքսը աւելի նուրբ ու աւելի կակուղ է քան Վիվիէինը. մինչդեռ ասոր մետաքսը առաջինէն երեք անգամ նուազ դիւրավառ է։

Արհեստական մետաքսի խնդիրը լուծուած կը համարի կատարեալապէս։ Եւ Թերեւս քիչ ատենէն չերամը իր վերջին ողկոյզը տայ մեզ։

Տակաւին շատ բան կը սպասենք քըննալուծութենէն, այս հիանալի գիտութենէն։

* * *

Երբ Անգլիացիք, Ֆրանսացիք ու Գերմանացիք ունին իրենց անծուխ վառօդը, ինչո՞ւ Շուէտացիք զուրկ մնան անկից։

Ալֆրէտ կը կոչուի այն անծուխ վառօդը, զոր սպոզմոլի գիտուն մը պատրաստած է եւ որ փոքր հրաձիններու համար գործածուելով աքանչելի արդիւնքներ տուած է։ Սէլիւլոզի եւ ազոթական Թթուի միաւորութիւն մը կը կազմէ այդ վառօդը, որ առանց բոցի կ'այրի եւ փոխադրութեան համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայէ քանի որ խոնաւութենէն եւ տաքութենէն չաբուի։

Աբիհդով լեցուած հրացան մը 20 հարուածներ արձակելէ վերջ իսկ, բնաւ չտաքնար եւ երբեք զայն մաքրելու հարկին մէջ չենք գտնուիր։

Ասուսաւիկ երկու առաւելութիւններ, որք Ալֆրէտին կուտան կարեւոր տեղ մը անծուխ վառօդներու չարքին մէջ։

Վ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

Ա. Զ. Դ.

Հայբենդէի հետեւեալ թիւերը բոլորովին սպառած ըլլալով, կը խնդրուի ունեցողներէն մեզ վերադարձնել այդ թիւերը եւ փոխարէնն ստանալ.

Թիւ 191 Կիրակի յուլիս 26
» 198 Կիրակի օգոստոս 3
» 199 Երկուշաբթի օգոստ. 4
» 205 Կիրակի օգոստ. 9։

Այս թիւերէն պիտի ղրկուի մեր գաւառական բաժանորդներէն անոնց որ չեն ստացած զայն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերման եպիսկոպոսները անցեալ շաբթուան մէջ իրենց տարեկան ժողովը ըրին ի Ֆուլտա։ Այս գումարման մէջ տրուած որոշումները թէեւ գաղտնի պահուած են, բայց գերման թերթ մը վերապահութեամբ կը հաղորդէ թէ եպիսկոպոսները ստորագրած են աղերսագիր մը որով կը խնդրեն Պերլինի կառավարութենէն որ վերստին Բրուսիոյ խորհրդարանին ներկայացնէ դպրոցական օրէնք մը, որ գոհացում տայ «Եկեղեցիին արդար պահանջումներուն»։

—Սեպտեմբերի սկիզբ՝ները ի Պատեն համաժողով նիստ պիտի գումարեն Գերմանիոյ մէջ կազմուած այն ընկերութիւններն որոնց նպատակն է տարածել մեռելներն այրելու վարդապետութիւնը։ Գերմանիոյ մեծ քաղաքներէն շատերուն մէջ այս ընկերութիւնները գոյութիւն ունին։ Դիակ այրելու փուռեր արդէն հիմնուեր են եւ կը գործեն ի Կոթա, Համպուրկ, Հայտէլպէրկ, Օֆէնպախ։

Պատենի համաժողովին որոշմանը ենթարկուելիք խնդիրներուն մէջ է նաեւ դիակիզութեան համար մասնաւոր սընտուկ մը ունենալու առաջարկը։ Ընկերութեան անդամներն եթէ այդ սնտուկին տարեկան գումար մը վճարեն, կարող պիտի ըլլան առանց ծախքի իրենց դիակն այրել տալ։

Համաժողովին նիստերը պիտի տեւեն երկու օր։

—Կայսրը կահկարասիի ցուցահանդէսի մը ըրած այցելութեան առթիւ ըսած է թէ դիտաւորութիւն ունի երթալ Չիգակոյի ցուցահանդէսին։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

Կ'երեւի թէ Անգլիոյ նոր նախարարութեան դիւանագիտական ամէնէն դժուարակնճիռ գործը պիտի ըլլայ Աֆղանիստանի խնդիրը։ Թայմզ կը հաղորդէ թէ սխալ է որ Աֆղանիստանի վեհապետը Անգլիոյ օգնութիւնը խնդրած ըլլայ Ռուսիոյ դէմ։

Բայց եթէ այսպիսի խնդիրք մը չէ ըրած, հաղորդած է այնպիսի տեղեկութիւններ որք կը շփոթեցնեն անգլիական կառավարութիւնը։

Սօմաթայի մէջ ռուս եւ աֆղան զօրքերուն իրարու զարնուիլը շատ ծանր պարագայ մըն է։ Աֆղանիստանի վեհապետը խորհուրդ կը հարցնէ Հնդկաստանի անգլիական ներկայացուցիչներուն թէ ի՛նչ պէտք է ընէ ինքն եթէ այսպիսի ընդհարումներ շատնան։ Կը յայտարարէ թէ պիտի չկրնայ դիմանալ նոր պարտութեան մը։

Աֆղանեան իշխանը իր այս յայտարարութեան մէջ շատ պարզ չխօսիր, բայց կը տեսնուի թէ ընելու երկու բան ունի. կա՛մ այն է որ պատերազմ պիտի հրատարակէ Ռուսներուն դէմ, չկրնալով դիմադրել իր ժողովրդին զայրոյթին, կամ այն է որ Ռուսներուն հետ պիտի միանայ եւ խնդիրն անուշ տեղը պիտի կապէ։ Սակայն այս վերջի պարագային մէջ պարտաւոր պիտի ըլլայ ոտնակոխ ընել Անգլիոյ հետ կնքած պայմանները։

Ի Լոնտոն այս փափուկ ու վտանգաւոր խնդիրը իր բոլոր պարագաներովը լաւ քննութեան առարկայ պիտի ըլլայ։ Անգլիա շատ պիտի օգտուի Չինաստանի պահանջումներէն։ Չինական կայսրութիւնը իբր իրենը կը համարի Բամիրեան լեռնադաշտը զոր գրաւած է գնդապետ Եանոֆ եւ զոր Աֆղանիստան ալ կը պահանջէ իբր իրենը։

Հաւանական է որ Անգլիա օգուտ քաղէ Չինաստանի, Աֆղանիստանի, Ռուսիոյ տարբեր տարբեր պահանջումներէն եւ դեսպանախորհուրդի մը գումարումով խնդրին լուծումն անոր իմաստութեանը յանձնելու աշխատի։

Եթէ Աֆղանեան խնդիրը դիւանագիտական կարգադրութեամբ չլուծուի, խաղաղութեան պահպանման համար շատ վտանգաւոր է ռուս ու աֆղան զինուորներուն այսքան իրարու մօտ գտնուիլը։

Իբր վերջին լուր կը հաղորդուի թէ ռուսական նոր գունդ մըն ալ ճամբայ ելած է դէպ ի Բամիր։

ԱՆԳԼԻԱ

Հեռագիրն հաղորդեց թէ ի Պրեճենդ (Կալլէսի երկիրը) ածուխի հանքի մը մէջ պայթում մը պատահելով փլուզումներ տեղի ունեցեր են եւ 141 բանուոր մնացեր են փլատակներուն ներքեւ։ Երէկուան թերթերն այս աղէտի մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը բերեն։

Անցեալ ուրբաթ առաւօտ կէս օրէն երեք ժամ առաջ Բարք Սլիբի ածխահանքէն լսուեցաւ սոսկալի դղրդիւն մը մինչեւ երեք մղոն հեռուն։ Օդափոխ գործիքին տանիքը, ցանկերը, ցցապատնէշները, գերանները, ամէնքն ալ հեռուները նետուեցան։ Բոլոր մերձակայ տուներու ապակիները լօսեցան։ Քանի մը վայրկեան խորին մթութիւն տիրեց հանքին բերանը, բայց շուտ կազմակերպեցին օգնութեան միջոցները եւ կը յուսային որ կէս օրէն չորս ժամ յետոյ կարելի պիտի ըլլար իջնել հանքին ներքին յարկերը։ Սակայն դժբաղդաբար ազատիչները ստիպուեցան ստէպ ստէպ վեր ելել, վասնզի կազը զիրենք ալ կրնար խեղդել. չկրցան ամէն յարկերը երթալ զննել։ Հաստատեցին թէ գլխաւոր հորին եւ օդամբր հորը լցուած էին բեկորներով։ Դուրս հանեցին տասը դիակ, ամէնքն ալ խեղդամահ։

Նոյն միջոցին յոյս չունէին որ թաղուած 141 բանուորներէն կարելի ըլլայ ողջեր ալ դուրս հանել, բայց հեռագիրը հաղորդեց թէ մաս մը արդէն փրկուեր են։

Բոլոր Կալլէսի երկիրը թախծութեան մէջ է. մերձակայ գործարանները փակուեր են եւ գործաւորները ամէնքն ալ աղէտին տեղը վազեր են այդ խեղճերը փրկելու գործին մասնակցելու։

Թայմզ կը հաղորդէ թէ այդպիսի աղէտ մըն ալ պատահած է անցեալ չորեքշաբթի Կալլէսի գաւառին մէկ ուրիշ ածխահանքին մէջ ալ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ ՄԱՅՐ-ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Երէկ Մայր-եկեղեցիին մէջ մեծ շքով տեղի ունեցաւ գոհաբանական աղօթքի արարողութիւնը Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առիթով։

Առաւօտէն ի վեր ժողովրդի հոծ բազմութիւն մը կուգար կը խռնուէր Պատրիարքարանի շուրջը։ Հետզհետէ կը հասնէին եկեղեցական եւ աշխարհական պաշտօնական անձինք։ Եկեղեցականներէն ներկայ էին Կրօնական Ժողովին անդամները, Սիմէոն Եպիսկ. Սէֆէրեան, Մելքիսեդեկ Եպիսկ. Մուրատեան, Գրիգորիս Եպիսկ. Ալէաթճեան, Սրբատակէս Եպիսկ. Դերձակեան, Գարեգին Եպիսկ. Սրուանձտեանց, Եղիշէ Վ. Այվազեան, Ակնայ առ. փոխանորդ Յարութիւն քահանայ Յակոբեան, Թաղային քարոզիչներ եւ քահանայներ։

Աշխարհական դասէն ներկայ էին Սիմոն պէյ Մաքսուտ, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Յովհաննէս էֆ. Թօրոսեան, եւ Քաղաքական Ժողովին միւս անդամները, Տեսուչ խորհուրդներու դիւանները. ներկայ էին նաեւ Աբիկ Ունճեան, Յարութիւն Մոսդիչեան, Տիգրան Կիւմիւշկէրտան, Միքայէլ Կիւլլապեան էֆֆէնտիներն եւ ուրիշ բարձրաստիճան ազգայիններ։

Ս. Փրկչի հիւանդանոցէն 30 աշակերտներ իրենց դաստիարակին եւ Գալֆայեան որբանոցի աշակերտուհիները Եփրանուէհի մայրապետին առաջնորդութեամբ եկած էին ներկայ գտնուիլ հանդէսին։ Միացեալ Ընկերութեանց կողմէ ներկայ էր ընդհանուր քարտուղար Լեւոն էֆ. Հաճեան։

ԹԱՓՕՐԸ

Թափօրը ժամը 3½ին կազմուեցաւ Ս. Պատրիարքի նախագահութեամբ, Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ. եպիսկոպոսներ, վարդապետներ վեղարով կը հետեւէին, քահանայները փիլոնով. ապա պաշտօնական անձնաւորութիւնք, մամուլի ներկայացուցիչներն ու ժողովուրդը։

ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Պաշտօնական թափորին եկեղեցի մտնելէն առաջ, խուռն բազմութիւն մը, որ դիզուած էր հրապարակին մէջ, ներս դիմեց։ Տաճարը շքեղ կերպով զարդարուած եւ լուսավառուած էր. վառուած էին նաեւ բոլոր ջահերը։ Դպրաց դասը, երգեցիկ մանուկներով, սպիտակ շապիկներ հագած՝ ատեան կը կազմէին, որուն եկաւ նախագահել Ս. Պատրիարքը՝ եկեղեցականներով շրջապատուած, որք ծանրագին փիլոնով շուրջառներ հագած էին. զոյգ-սարկաւագներ, արծաթէ բուրվառներով կը սպասաւորէին հանդէսին։ Տ. Շիշէճեան վարդապետ կը կրէր Պատրիարքական աւան։

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Պատրիարքի «Օրհնութիւն»ովը սկսաւ եկեղեցական արարողութիւնը։ Դպիրներն եղանակեցին բարձրաձայն «Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն» սաղմոսը, «Թագաւոր փառաց Աստուած հոգիդ կենդանարար» եւ «Փառաւորեալ Աստուած ի վերայ հեթանոսաց» շարականները։ Տ. Գրիգորիս եպ. Ալէաթճեան կարդաց Պօղոսի Հռոմայեցւոց թղթէն կտոր մը, որուն մէջ առաքեալը կը պատուիրէր յարգել իշխանութիւնները, բացատրելով թէ աստուածային հաստատութիւն ունին անոնք։ Թղթին ընթերցումէն ետք Տ. Սրբատակէս Վ. Վանքեան կարդաց աւետարան մը, Հարիւրապետին ծառային բժշկութեան կտորը, որուն մէջ կը լսուի. «Զի սիրէ զազգս մեր եւ զժողովրդանոցն նա՛ շինեաց մեզ» խօսքը։

ՔԱՐՈԶԸ

Եկեղեցական արարողութենէն ետք, Ս. Պատրիարքը քարոզ մը խօսեցաւ, ժողովրդին ուղղելով խօսքը եւ բնաբան առնելով Պօղոսի առ Տիմոթէոս գրած թղթին հետեւեալ հատուածը.

«Արդ աղաչեմ նախ քան զամենայն աղօթս առնել վասն ամենայն մարդկան, այլ մանաւանդ վասն թագաւորաց եւ իշխանաց, զի վարեսցուք կենաս անդորր աստուածպաշտութեամբ եւ պարկեշտութեամբ։» Բացատրեց թէ ի՛նչ բանի մէջ կը կայանայ իշխանութիւնը եւ թէ հպատակները ի՛նչ տեսակ պարտքեր ունին հնազանդութեան եւ խոհեմութեան։ Ու աւելցուց թէ իշխանութիւնը, որ Աստուծոյ կողմէ կը հաստատուի, պէտք է միշտ յարգուի, աղօթքի եւ մաղթանքներու արտայայտութեամբ։

«Ոչ թէ միայն, ըսաւ, կրօնական տեսակէտով պարտինք հնազանդիլ իշխանութեան, այլ նաեւ ուրիշ մէկ տեսութեամբ մը, որ աւելի մեր կեանքին հետ յարաբերութիւն ունի։ Ու թուեց Օգոստ. Վեհապետին իմաստութիւնը, քաղաքական կորովն ու հանճարը. ըսաւ թէ առաջին անգամ կ'երեւայ օսմանեան հարստութեան մէջ այսքան խնամոտ, այսքան իմաստուն Վեհապետ մը, որ իբրեւ բարեգութ հայր, անձամբ կը վարէ Իր հպատակներուն, Իր զաւակներուն բարօրութեան ու հանգստին համար հարկ եղած տեսչութիւնը։ Ճշմարիտ տանուտէր մը, ըսաւ, որ դիտէ Իր հանգիստը, հաճոյքները, մինչեւ իսկ քունը զոհել, շրջահայեցութեամբ կառավարելու համար բովանդակ Թուրքիան։»

«Տարակոյս չկայ թէ, ըսաւ, երախտագիտութեամբ լեցուած սրտեր կ'ըղձան այս տեսակ բարեբաստիկ օրերու, արտայայտելու համար իրենց ուրախութիւնը։ Ուստի, սիրելի ժողովուրդք, մենք ալ մասնակցինք ընդհանուր ուրախութեան եւ փութանք բարեմաղթութիւններ ուղղել առ Աստուած որ երկար տարիներ անսասան պահէ Օսմանեան գահը, Օգոստափառ Սուլթան Ապտիւլ Համիտ կայսեր երկար օրեր պարգեւէ եւ կայսերական թագն ու գաւազանը միշտ պահէ իր պայծառութեան մէջ։»

Ներկայք «ամէն»ներու որոտընդոստ ձայներով հնչեցուցին եկեղեցիի կամարները։

Հանդէսը վերջացաւ «Խնդրեսցուք»ով եւ «Պահպանիչ»ով։ Դպիրք եւ աշակերտք Վեհ. Կայսեր ձօնուած երգ մը սկսան եղանակել, մինչդեռ պաշտօնական թափորը նորէն կազմուելով, Պատրիարքարան կ'ելլէր։ Ներկաները մեծարուեցան հոն անուշեղէններով։

* * *

Ի ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

Հանդէսին աւարտումէն ետք, Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ Սիմոն պէյի և Աբիկ էֆէնտիի, կայսերական պալատ գնաց և ընդունուեցաւ առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէն։

Ս. Պատրիարքը, բարեմաղթութիւններէ ետք, ներկայացուց գրաւոր ուղերձ մը, զոր Ն. Կ. Վեհափառութեան մատոյց Հաճի Ալի պէյ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր բարձր գոհունակութիւնները և կայսերական բարեւները հաղորդել տալ Ս. Պատրիարքին։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Տնտեսական Խորհուրդը երէկ իր սովորական նիստը գումարելով Պատրիարքարանին մէջ, որոշեց վաւերացնել Գրնալըի եկեղեցիին ու վարժարանին հաշիւները, գոհունակութիւն յայտնելով Նախորդ Թաղական խորհրդին արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար։

Սթիմարաճեան հանգուցեալ Բարթիկ էֆէնտիի Գրնալըի եկեղեցիէն ունեցած պահանջքի խնդրին համար կարծիքի փոխանակութիւններ կատարեց։

Կիրակի առաւօտ ի Մայր եկեղեցի Պատարագի արարողութեան ներկայ գտնուեցան Մոսկուայի Լազարեան Ճեմարանի տեսուչ Գ. Քանանեանց, իր կինն ու աղջիկը, Ռուսաց դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Մաքսիմոֆի ընկերակցութեամբ։

"ՀԱՅՐԵՆԻՔ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

1892. ՕԳՈՍՏՈՍ 20. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 (Ն. Տ.)
233—133

ՏԱՐԵԹԻՒՔ. Թուական Հայոց. ՌՅՁԵ=1385 Նաւասարդ Ժ.— Տոմարական Թուական. ՌՅԽԲ=1342.—Թուական Հիճրէթի. 1310. Սէֆէր 9.— Սէնէի Մալիյէ. 1308. Ավուսթոս 20.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ. ԱԿ. Ե. օր Վերափոխման։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. 1779. Պետրոս վարդապետէ առաջնորդութեամբ 3900 տուն Ղրիմեցի Հայք կը գաղթեն Ազովի երկիրը։

1865. Մահ Մաղաքեան Ստեփանոս եպիսկոպոսի, առաջնորդ Արմաշի վանքին և Նիկոմիդիոյ, և Պատրիարքական տեղապահ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Երէկ առաւօտ, Օգոստափառ Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Մեծ-Եպարքոս Ճէվատ փաշա եւ Շէյխ-իւլ-Իսլամ Ճէմալէտտին էֆէնտի, Նախարարները, Միւշիրները, Վէզիրները, Իւլէմաները, եւ Պետութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարները, Եըլտըզի պալատը երթալով՝ իրենց խնդակցութիւններն եւ խորին մեծարանքները մատուցին յատս կայսերական գահոյից։ Նմանապէս ոչ-իսլամ հասարակութեանց կրօնական պետերը կայսերական պալատ երթալով, առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իրենց բարեմաղթութիւնները մատուցին Ն. Վեհափառութեան։

Արարողապետ Մունիր փաշա միջօրէին ընդունեց դեսպանատանց առաջին թարգմաններն, որք իրենց պետերուն խնդակցութիւններն յայտնեցին։ Եւրոպայի բոլոր Տէրութեանց պետերը եւ Պարսից Շահը երէկ առաւօտ խնդակցական հեռագիրներ ուղղեցին Վեհ. Սուլթանին։

Եգիպտոսի Խտիվը եւ Մէքքէի Էմիրը, Սամոսի կառավարիչը, բոլոր կուսակալներն եւ օսմանեան դեսպանները նմանապէս իրենց մեծարանքն եւ խնդակցութիւնները ղրկած են ի կայսերական պալատ։

Երէկ առաւօտ մայրաքաղաքիս զանազան կրօնական հասարակութեանց պետերն իրենց մայր-եկեղեցիներուն եւ գլխաւոր տաճարներուն մէջ գոհաբանական աղօթք կարդացին։ Ֆէնէրի Մայր-եկեղեցիին մէջ Նէոֆիթոս Պատրիարքը կարդաց ուղերձ մը. բոլոր յոյն պաշտօնեաները ներկայ էին պաշտօնական համազգեստով։ Երեկոյին, Յունաց Պատրիարքարանին մէջ պաշտօնական հացկերոյթ մը տրուեցաւ։

ԹԵՐԹՕՆ "ՀԱՅՐԵՆԻՔ"Ի (25)

ԷՄԻԼ ԿԱՊՕՌԻՕ

ԹԻՒ 113 ՏՐԱՄԸ

—Կը խոստովանիմ, պարոն, սկսաւ գանձապահը . . .

—Թէ զարմացած էք զիս հոս գտնելով, այնպէս չէ՞։ Կը հասկնամ։ Հայրերնիդ մտադիր էր զիս ներկայացնել ձեզ, բայց ստիպուեցաւ այս առտու Փարիզ դառնալ։ Զմոռնամ ըսել թէ մեկնած ատենը ինծի պէս ան ալ համոզուած էր թէ Պ. Ֆովէլէն փարա մը առած չէք դուք։

Այս բարեգուշակ լուրին վրայ, Բռօսբէռ չկրցաւ զսպել ուրախութեան ձայնարկութիւն մը։

—Մնաց որ, շարունակեց խոշոր մարդը, ձեր հօրը սա նամակը, զոր ինծ թողուց ձեզ յանձնելու համար, ներկայացումի մը տեղը կը բռնէ յուսամ։

Գանձապահը առաւ իրեն երկնցուած նամակը, բացաւ զայն եւ, ցրջափ կը կը կարդար, դէմքը կը լուսաւորուէր, արիւնը կը գունաւորէր իր ամօյն այտերը,

Նամակը կարդալէ յետոյ, ձեռքը երկնցուց խոշոր պարոնին։

—Հայրս, պարոն, կ'ըսէ ինծի որ իր լաւագոյն բարեկամն էք դուք, եւ կը պատուիրէ կատարեալ վստահութիւն ունենալ ձեր վրայ եւ ձեր խրատներուն հետեւիլ։

—Շա՛տ լաւ, շա՛տ լաւ։ Այս առաւօտ հայրերնիդ ըսաւ ինծի. «Վեռտիւռէ, — անունս Վեռտիւռէ է, — զաւակս շատ դէշ վիճակի մը մէջ կը գտնուի, պէտք է զինքը փրկել։ Ես պատասխանեցի. «Հոգ մի՛ ըներ, ես հոս կեցեր եմ», եւ ահա հոս եմ։ Հիմակ ա՛լ ճանչցանք զիրար, այնպէս չէ՞։ Ուրեմն գործին նայինք։ Ի՞նչ որոշեր էք ընել։

Այս հարցումը արթնցուց գանձապահին բոլոր զայրոյթը, աչքերը փայլատակեցին։

—Ի՞նչ որոշեր եմ ընել, պատասխանեց դողդոջուն ձայնով մը. կ'ուզեմ գտնել այն թշուառականը որ իմ անպատուութեանս պատճառ եղաւ, արդարութեան յանձնել զինքը, վրէժս լուծել վերջապէս։

—Բնականաբար. այդ նպատակին հասնելու համար միջոց մը ունի՞ք։

—Բնաւ. եւ սակայն պիտի յաջողիմ, որովհետեւ մարդ մը որ իր բոլոր կեանքը նպատակի մը կը զոհէ, որ առտուն արթնցած ատեն առջի օրուան ուզածը կ'ուզէ նորէն, վստահ է յաջողելու։

—Շատ աղէկ կը զրուցէք, Պ. Բռօսբէր, եւ, անկեղծօրէն խօսելով, կ'սպասէի այս տրամադրութեան մէջ գտնել ձեզ։ Ապացոյցն ալ սա է որ ես ձեր տեղը մտածեցի եւ փնտռեցի։ Յատակաձեւ մը պատրաստած եմ։ Առաջին գործերնիդ պիտի ըլլայ ձեր կահկարասիքը ծախել, այս տունէն մեկնիլ եւ անհետանալ։

—Անհետանա՛լ, գոչեց գանձապահը տեղէն ցատքելով, անհետանա՛լ։ Մտքերնիդ կ'անցնէ՞ք այդպիսի բան մը, պարոն. ատով ինքզինքս յանցաւոր խոստովանած պիտի ըլլամ, ամէն մարդ իրաւունք պիտի ունենայ ըսելու թէ գողցուած 350,000 ֆրանքը հանդարտօրէն վայելելու համար պահուըտած եմ։

—Է՛յ, ի՞նչ կ'ելլէ ատկից, ըսաւ ըղբտութեամբ՝ չէկ կոլինամորուքով մարդը. Քիչ մը առաջ չհաւատացի՞ք ինծի թէ կեանքերնիդ կը զոհէք։ Վարպետ լուղորդը, զոր չարագործներ ծովը կը նետեն, կը զգուշանայ անմիջապէս ջուրին երեսը ելլել. ընդհակառակը խորը կ'իջնայ, ջուրին տակէն կը լողայ որչափ որ շնչառութիւնը թոյլ տայ իրեն, կարելի եղածին չափ հեռուն երեւան կ'ելլէ, աչքէ հեռու ցամաք մը ոտք կը դնէ, եւ կորսուած, խեղդուած ատենն է որ յանկարծ երեւան կուգայ եւ վրէժը կը լուծէ։ Թշնամի մը ունի՞ք։ Անզգուշութեամբ մը միայն իր օձիքը ձեռք պիտի տայ։ Բայց դուք որչափ որ ոտքի վրայ մնաք, պիտի վախնայ ու պիտի քաշուի։

Տեսակ մը զարմացկոտ հնազանդութեամբ էր որ Բռօսբէր մտիկ կ'ընէր այդ մարդուն, որ, իր հօրը բարեկամն ըլլալով հանդերձ, անծանօթ էր իրեն։

Առանց զգալու, իրմէ աւելի կորովի բնաւորութեան մը ներգործութիւնը կը կրէր։ Հիմակ որ չորս բոլորտիքը դատարկ էր, երջանիկ կը զգար ինքզինքը՝ կրթնելու տեղ մը գտնելով։

—Ձեր խորհրդին պիտի հետեւիմ, պատասխանեց Բռօսբէր մէկ քանի վայրկեան մտածելէ յետոյ։

—Վստահ էի այդպէս ընելնուդ, սիրելի բարեկամս։ Ուրեմն, այսօր մաքրենք եղածը չեղածը։ Արդէն շատ պէտք ունիք կահկարասիին վաճառումէն գոյանալիք գումարին։ Ստակ ունի՞ք։ Չէ։ Ստակ պէտք է սակայն։ Ես այնչափ վստահ էի թէ պիտի կրնամ համոզել զձեզ որ կահկարասիի խանութպան մը բերել տուի. այս տեղ գտնուողները ամէնը մէկանց 12,000 ֆրանքի կը գնէ, բացի պատկերներէն։

Գանձապահը ամբողջ մարմնովը թոթվելուք մը ունեցաւ, զոր նշմարեց Պ. Վեռտիւռէ։

—Այո՛, գիտեմ, ըսաւ, ծանր բան է այսպէս տարտղնել իր տունը տեղը, բայց անհրաժեշտ է։ Մտիկ ըրէք, ըսաւ ծանր ձայնով, դուք հիւանդն էք եւ ես զձեզ բժշկելու կոչուած բժիշկն եմ։ Եթէ դանակը մսին մէջ խոթեմ ու կտրեմ, աղաղակեցէք, բայց թող տուէք որ կտրեմ։ Հոդ է փրկութիւնը։

—Կտրեցէք, պարոն, պատասխանեց Բռօսբէր, հետզհետէ աւելի կրելով այդ մարդուն ազդեցութիւնը։

—Շատ լաւ։ Հիմա ուրիշ գործի անցնինք, որովհետեւ աճապարելու է . . . Պ. տը Լակոռի բարեկա՞մն էք։

—Ռաուլի՞. այո, պարոն, մտերիմ բարեկամն եմ։

—Ի՞նչ տեսակ մարդ է այդ պարոնը։

Այս արհամարհական զրուցուածքը վիրաւորիչ թուեցաւ Բռօսբէրի։

—Պ. տը Լակոռ Պ. Ֆովէլի քեռորդին

Ղալաթիոյ հրէական տաճարին մէջ ալ Խախամպաշը, պետական հրեայ պաշտօնատարներէն շրջապատուած, աղօթք կարդաց Վեհ. Սուլթանին կենաց արեւշատութեան համար։

* * *

Վեհ. Սուլթանը երեքշաբթի Դատական նախարարութեան ղրկեց 350 ոսկիի գումար մը, պարտքի համար բանտարկուած չքաւորներուն պահանջատէրները գոհացնելու համար։

Երէկ առաւօտ, Կեդրոնական բանտին տնօրէնը ազատ արձակեց 60ի չափ բանտարկեալներ որք իրենց պատժին երկու երրորդ մասը լրացուցած էին։ Գաւառներու նմանօրինակ բանտարկեալներն ալ ազատ պիտի արձակուին։

—ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Գամպօն, որ այսօր արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Ֆրանսա, երեքշաբթի օր հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց նախարարին։

—ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Գոլոպիանօ կոմսը, ընկերակցութեամբ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Պառոնէի, երեքշաբթի օր ի Նշան Թաշ Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի ապարանքն երթալով, իր յանձնարարագրերուն մէկ օրինակը յանձնեց։

—ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՋԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ. Խայրի պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնախումբն, որ Ալպուքէօյ գացած էր՝ աչքէ անցընելու համար Անատօլուի երկաթուղիին Ալպուքէօյէն Սարըքէօյ շինուած ճիւղը, իր պաշտօնն աւարտելով երէկ մայրաքաղաք վերադարձաւ։ Հայտար-փաշայէն Էսկի-Շէհիր գացող կառախումբերուն ուղեցոյցը երէկուընէ սկսեալ փոխուած է։ Նոր ուղեցոյցը, որ այսօր կը հրատարակուի, պիտի բովանդակէ նաեւ Էսկի-Շէհիրէն Սարըքէօյ բանող կառախումբերուն ժամանակացոյցը։

Այտընի երկաթուղիին ընկերութիւնը խնդրագիր մը մատուցած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, այդ գծին երկարացմանը համար։ Խնդրագիրը յանձնուած է Բ. Դրան, որ իր պատասխանը տալէն անմիջապէս յետոյ, նախարարութիւնը բանակցութեան պիտի սկսի ընկերութեան հետ։

Սէլանիք-Մանասթըրի երկաթ ուղիին առաջին ճիւղը աչքէ անցընելու համար կազմուած յանձնախմբին անդամներն են Խայրի պէյ, Շէրէֆէտտին պէյ, Լամպրինիտէս էֆէնտի եւ Պէհա պէյ։

Բարիզէն կը գրեն թէ անանուն ընկերութիւն մը կազմուեր է անդ շահագործելու համար Մէանտրի դաշտը ջըրանցքներով ոռոգելու ձեռնարկութիւնը, որ անցեալ տարի տրուեցաւ Պ. Նաթան Տրէյֆիւսի եւ Ապտուլլահ Սամանճի էֆէնտիի։

—ՋԻՆԱՑԻ երկու ուլէմաներ, որք ուխտի համար Մէքքէ գացած էին, մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաք կը գտնուէին։ Երեքշաբթի օր կայսերական պալատ երթալով իրենց մեծարանքները մատուցին։

— ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԵԺԻՒԻՆ Կարինի Նազըր Հէքիմեան էֆէնտի նոյն պաշտօնով Հալէպ փոխադրուած է։

—ԱԼԻՒՐՆԵՐՈՒ ՑԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ. Լ. Հէրըլտ նորէն կը դառնայ մայրաքաղաքիս հացարարութեան մէջ գործածուած ալիւրներու խնդրին, եւ կը խնդրէ որ, այս վտանգաւոր եղանակներուն մէջ, ուշադրութիւն դարձուի այդ կենսական խնդրին։ Ալիւրներու Ցանձնախումբն ու Բժշկական ընկերութիւնը արդէն ձեռք առած էին խնդիրը, բայց իրենց խորհրդակցութիւնք ելք մը ունեցած չեն ցարդ։

—ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ. Կայսերական իրատէ մը կը հրամայէ հարկ եղած բարւոքումները մացնել Թուրքիոյ արհեստական վարժարաններուն, մասնաւորապէս Աէնայիի վարժարանին մէջ, այդ հաստատութիւնները բարձրացնելու համար Եւրոպայի մէջ գտնուող նմանօրինակ հաստատութեանց աստիճանին։ Մինչեւ հիմա եղած փորձերը գոհացուցիչ արդիւնք ունեցած չըլլալով, այս անգամ ազդեցիկ տնօրինութիւններ ձեռք պիտի առնուին՝ այդ վարժարաններուն հիմնական վերակազմութեան համար։ Պետական խորհուրդը, Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հետ խորհրդակցելէ յետոյ, մանրամասն ծրագիր մը պիտի պատրաստէ Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար։

—ԿԱՐԻՆԷՆ եկած հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, կ'ըսէ Սապահ, Քղիի գայմագամը տեղեկանալով որ նոյն գաւառակի Ճան գիւղին բնակիչներէն ոմանց միջեւ կռիւ մը տեղի ունենալով, Հիւսէյին օղլու Մամօ անուն անձն սպաննուեր է, նախնական դատարանի անդամներէ մին ղրկեր է անդ։ Գայմագամն յետոյ տեղեկացեր է թէ դատարանի անդամն անդ ժամանելուն, այդ սպաննուած մարդուն պատկանած Աշիրէթին մարդերէն ոմանք Ճան գիւղին վրայ յարձակեր եւ Թորոս անձին որդւոյն՝ Մաթիկի ու եղբօրն՝ Արութի եւ Պաղտօ օղլու Գասպարի տուներուն դուռերը կոտրելով ու պատերը ծակելով ներս մտեր եւ կարասիներն ու անասուններն յափշտակեր են։ Ասոր վրայ գայմագամն այդ անձերուն գտնուած տեղը երթալով գըլխաւորներէն վեց եօթը մարդ ձերբակալեր է, եւ յափշտակուած կարասիներն ու անասուններ հետ առնելով յանձներ են տեղւոյն դատարանին։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Լ. Հէրըլտ կ'իմանայ թէ Առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդն իր երեքշաբթի օրուան նստին մէջ որոշեր է ի Մուսթաֆա փաշա հնգօրեայ քարանթինա հաստատել, ցամաքի ճամբով եկող ուղեւորներուն եւ ապրանքներուն դէմ։

—Քոլերան կը սաստկանայ ի Պարսկաստան։ Օսմանեան սահմանագլխին մօտ, Ուրմիայի մէջ ալ երեւան ելեր է։ Առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդը որոշած է սահմանագլխին վրայ աւելցնել առողջապահական շղթաներն եւ երկու նոր մաքրանոց հաստատել ի Մէնտէլ եւ Հանքին։ Պաղտատի եւ Պասրայի իշխանութիւնք առ այս հրամաններ ստացեր են։

* * *

Ահաւասիկ մինչեւ երէկ իրիկուն քոլերայի մասին առնուած հեռագիրները.

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Համպուրկ, 29 օգոստոս

Օգոստոս 20 էն 416 վարակեալք եւ 150 մեռեալք. 27 էն մինչեւ կէս օր 128 վարակեալք եւ 55 մեռեալք։ Բոլոր եկեղեցիները գոցուեցան։ Ընկերակցութեանց եւ ակումբներու կազմակերպած պտոյտները յետաձգուեցան։ Հանրային զուարճութիւնները տեղի կ'ունենան միայն մէկ քանի պարտէզներու մէջ։

Պերլին, 30 օգոստոս

Պաշտօնական. Ի Համպուրկ օգոստոս 27 էն 128 վարակեալք եւ 55 մեռեալք, 28 էն, 445 վարակեալք եւ 162 մեռեալք։ Ցʼ Ալդոնա, 27 էն, 22 վարակեալք եւ 11 մեռեալք, 28 էն, 18 վարակեալք եւ 9 մեռեալք։ Ի Մակտէպուրկ եւ Մէքլենպուրկ, մէկ մէկ վարակեալ։

Ալդոնա, 30 օգոստոս

Քոլերան բանտը մտած ըլլալով, հարկ եղաւ անկից դուրս հանել պզտիկ յանցանքներու համար բանտարկուած 150 կալանաւոր, որք ազատ արձակուեցան։

Պրեմէն, 30 օգոստոս

Օգոստոս 29 էն 13 հոգի բռնուեցան համաճարակէն։ Բժշկական վարժարանը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ ասիական քոլերայի դէպք պատահած չէ քաղաքին մէջ։

Պերլին, 30 օգոստոս

Համպուրկէն եկած կին մը ասիական քոլերայէն բռնուեցաւ։

ՔՈԼԵՐԱՆ ՑʼԱՆԳԼԻԱ

Կլասկօ, 29 օգոստոս

Համպուրկէն եկած երկու հոգի քոլերայէ բռնուելով, հիւանդանոց տարուեցան։ Միւս եկողները հսկողութեան տակ առնուեցան։

Լոնտոն, 30 օգոստոս

Համպուրկէն եկող շոգենաւի մը մէկ նաւաստին քոլերայէ մեռեր է ի Միտըլպորօ։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Պետրպուրկ, 29 օգոստոս

Մինչեւ օգոստոս 26, ի Լուպլին 14 վարակեալք եւ 7 մեռեալք. ի Սամարա, օգոստոս 26 էն, 1,120 վարակեալք եւ 521 մեռեալք. ի Սարադով 330 վարակեալք եւ 121 մեռեալք. Տոնի նահանգին մէջ, օգոստ. 24 էն եւ 25 էն, 825 վարակեալք եւ 556 մեռեալք։

Օգոստոս 25 էն ի վեր, ոչ ոք քոլերայէ բռնուած է ի Քրոնշդատ։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Հավռը, 29 օգոստոս

Օգոստոս 28 էն, 71 վարակեալք եւ 25 մեռեալք։ Օդը կը ցրտէ։

ԴԱՏԱՐԱՆԱՑ ԱՌՋԵՒ

ՀԱՅՐ ՄԸ ՈՐ ԻՐ ԶԱՒԿԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԿԸ ԽՆԴՐԷ

Ամուսնութիւնը, ըսած է ֆրանսական շատ ուղղամիտ հեղինակ մը, երկու մարդու եւ կնիկ մարդու միջեւ հաստատուած ընկերութիւն մըն է, կեանքի ծանր բեռը միասին տանելու համար։

Այս սահմանը շատ ճիշդ չկրնար երեւիլ հաւատացեալի մը, վասն զի ցոյց կուտայ կեանքն իբրեւ ծանր բեռ մը, նախախնամութեան կողմէ մեր թշուառութեան համար ստեղծուած, զոր տանելու համար միջոց մը կայ եղեր, այն է կնկան մը էրիկ մը տալ եւ էրկանն ալ կին մը։

Մենք կը փութանք մերժել այս սահմանը որ շատ յոռետես է, բայց տեղը ի՞նչ դնենք, ահա այդ դժուար է։

Հին գլուխ մը, Բօթիէ, ալ կ'ըսէ թէ, ամուսնութիւնը դաշինք մըն է որ կը պարտաւորէ էրիկն ու կնիկը միասին ապրելու, եւ մեկնելով այս կէտէն, իրեւ պարտաւորութիւններ մի առ մի առանձին լրջութեամբ կ'որոշէ կը ճշդէ կը նկարագրէ բոլոր այն բաներն որք փոխադարձաբար պէտք է տեղի ունենան էրկան ու կնկան մէջ։

Նորերուն կարծիքով, Բօթիէ այս մասին շատ նիւթապաշտ եւ անպատկառ օրէնսգէտ մըն է եղեր։

Այս ալ մերժենք, շատ լաւ, ըստ որում այժմ ամենքնիս ալ հոգեկան, վերացական էակներ ենք, բայց տեղը ի՞նչ դնենք։ Բան մը չը դնենք, լաւագոյնն ալ այս է, վասն զի ի զուր պիտի փնտռէինք գտնել ամուսնութեան ճիշդ սահման մը։

Եթէ փիլիսոփայաբար կեանքի այս մեծ դէպքին նկարագիրն որոշել անկարելի է, սա սակայն ճշմարիտ է, որ ամէն երկրի մէջ ամուսնութեան վրայ այնպիսի օրէնքներ կան որ աջէն ձախէն դըրեթէ ամէն ոք անոր խառնուելու իրաւունք մը ստացած է։ Ամենէն առաջ ծընողքներն որք կրնան իրենց զաւկին ամուսնութեան արարողութիւնն արգիլել եւ եթէ առանց իրենց հրամանին կատարուած է՝ դատարանական միջոցով լուծել տալ զայն։

Ինչո՞ւ այս իրաւունքը տրուած է ծընողքներուն լատին ազգերուն մէջ։ Անոր համար որ, կ'ըսեն, կինը էրկանը ընտանիքին եւ էրիկն ալ կնոջ ընտանիքին մէջ պիտի մանէ, հետեւաբար տուն մը չմտած տան տիրոջը հաւանութիւնը պէտք է առնուլ։

Այս իրաւունքին վրայ կռթնելով հելլենացի հայր մը, Տ... Զ. իր որդւոյն դէմ դատ կը բանայ մայրաքաղաքիս հելլենական դատարանին առջեւ եւ կը խընդրէ դատաւորէն որ յանուն օրէնքին լուծել հրատարակէ իր որդւոյն ամուսնութիւնն, որովհետեւ առանց իր հրամանին կատարած է զայն։

Վայրկեան մը մտածենք թէ ի՛նչ պիտի ըլլային այսպիսի լուծման մը հետեւանքները տիկնոջն ու զաւակներուն համար։

Նախ տիկինը պիտի ըլլար կին մը իր աշխիկնութեան անունը միայն կրելու ըստիպեալ, զաւակներն ալ իրեն հետ պիտի զրկուէին ժառանգական եւ այլ ամէն իրաւունքներէն որք հարազատի մը բաժինն են. եւ եթէ կնոջն ու զաւակներուն քով քիչ մը փիլիսոփայութիւն կը պակսի, մինչեւ իրենց կեանքին վերջը պիտի ամչնային իրենց դիրքին ու ծագմանը պատճառով։ Այս ալ բարոյական չարչարանքը։

Ահա այս ամէն աղէտներն են զորս սքանչելի հայրը կը ցանկայ իր զաւկէն սիրուած խեղճ կնոջն ու անկէ սիրած անմեղներուն վրայ բերել։

Պէտք է խոստովանինք թէ հայրն իր ընտանիքին դուռը օտարին առջեւ փակելու համար շատ սարսափելի իրաւունք մը ստացած է։

Այս իրաւունքը ժառանգութիւն մըն է, մնացած վաղնջուց Հռոմայեցիներէն որք մէկ երկու ողջամիտ սկզբունքի փոխարէն աշխարհս ողողեցին ամենայիմար օրէնքներով եւ որոց բազմադարեան մոլորեցուցիչ ազդեցութենէն մարդկութիւնն ազատելու համար կէս դարէ ի վեր ի զուր քրտնաթոր կը ճգնին նոր դպրոցի իմաստասէրք։

Այն Հռոմայեցիք, որոնց վրայ սքանչանալ տեսակ մը մօտա է դպրոցներու մէջ որ սերունդէ սերունդ կը փոխանցուի, կը նկատէին զաւակներն իբրեւ իրենց մէկ գոյքը։ Հայրական իշխանութիւնը զաւկին վրայ ի սկզբան մահու եւ կեանքի իրաւունքն անգամ կը պարունակէր։ Առանց հօրը հրամանին որդւոյն եւ ոչ մէկ գործը վաւերական էր։

Այս սքանչելի Հռոմայեցիները վերջ ի վերջոյ ընդունած էին թէ մանչ մը 25 տարեկանէն յետոյ կրնայ ամուսնանալ առանց ծնողքին հրամանին, իսկ այդ տարիքէն առաջ, ո՛չ։

Մեր ընթերցողները գիտնալու են անշուշտ թէ Հռոմէական օրէնքները Ցուստինիանոս կայսեր խնամքով ամփոփուելով ի գործ դրուեցան այն ատենուան ամբողջ լատինական աշխարհին մէջ որ մինչեւ այսօր, շատ մը խնդիրներու մասին, կը հետեւի դարձեալ այդ օրէնքներուն։

Դժգոհ հելլենացի հայրը իր օգնութեան կը կոչէ այդ հռոմէական օրէնքը, աւելցնելով թէ իր զաւկին ամուսնութեան օրը 23 տարեկան էր, հետեւաբար ամուսնական չափահասութիւն չունենալով պարտ էր իր հրամանին սպասել։

Երկու երիտասարդ ամուսիններուն վրայ բարի ոգի մը կը հսկէր։ Դատաւորը կը յիշէ թէ վերջերս նոր օրէնք մը հրատարակուած է ի Յունաստան, որ չափահասութեան սահմանը 21 տարեկանին իջեցուցած է։ Պատճառ մը չկար այս նոր օրէնքը ամուսնական չափահասութեան խնդիրներու մասին ալ չգործադրել, եւ այնպէս ալ կ'ընէ դատաւորը Տ... Զ.ի բացած դատը մերժելով։

Որդին դատարանէն դուրս կ'ելլէ թէպէտեւ ուրախ, բայց հաւատացէք որ մէկ քանի անգամ սիրտը կուրծքին մէջ քիչ մնաց պիտի պայթէր։ Ատ բնական է, քանի որ կին մը ունի շատ գեղեցիկ, շատ սիրուն, զոր կը պաշտէ եւ որմէ բաժնուիլ չ'ուզեր։ Եւ ինչո՞ւ հօր կողմէն այսքան չարութիւն։ Վասն զի հայրը տեսած էր թէ որդին ինչ որ կը շահէր՝ կը տանէր իր նոր ընտանիքին։

Գ.ՕՇ

ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

Պետրպուրկ, 30 օգոստոս

Ձմեռնային պարտէզին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ երկաթուղիներու համաժողովին անդամներուն։ Ցաջորդ համաժողովը պիտի գումարի ի Լոնտոն, բայց ոչ 1895 էն առաջ։

Վիէննա, 30 օգոստոս

Ցորենի միջազգային վաճառահանդէսը բացուեցաւ։

Պրիւսէլ, 30 օգոստոս

Անվերսի կառախումբը զարնուեցաւ Օսթէնտի կառախումբին, Հիւսիսային կայարանին մօտ. 18 վիրաւորեալ, 2 մեռեալ, 5 վակօն ջախջախուած։

Պետրպուրկ, 30 օգոստոս

Ռուսիոյ առեւտրական դաշնագիրներէն ութին պայմանաժամը այս տարի պիտի լրանայ. այս առիթով Ելմտից նախարարը յիշատակագիր մը ղրկեց Իտալիոյ, Շուէտի, Պալճիքայի եւ միւս պետութիւններուն տեղեկանալու համար թէ ռուսական ո՞ր ապրանքները դիւրաւ կրնան վաճառուիլ այդ երկիրներուն մէջ, որպէս զի, եթէ հարկ ըլլայ, արտածութեան համար պարգեւ զրուի այդ ապրանքներուն վրայ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

Ի դիւրութիւն մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն, գործակալութիւնս պատրաստ է գոհացնել այն արգոյ անձերը որք կը փափաքին առանց մեծ ծախքի եւ դժուարութեան տուն կամ սենեակ (կարասիով կամ առանց կարասիի) վարձու տալ կամ վարձել թէ՛ ի Պոլիս եւ թէ՛ գիւղերը։

Փափաքողները կը հրաւիրուին մեր արդէն հիմնած սպասաւորներու եւ սպասուհիներու գործակալութեան գրասենեակը, Կ. Պոլիս, Սուլթան-Համամ ճառտէսի, Աչըր էֆէնտի խանի դէմը Բալաս խան թիւ 18։

ԶԱՐԵՀ ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ
ԵՒ ԸՆԿ.

է, պատասխանեց սրտնեղութեան շեշտով մը. հարուստ, ազնուական, խելացի երիտասարդ մըն է, ճանչցած ամենէն լաւ եւ ուղղամիտ մարդերէս մին։

—Հը՞մ, ըրաւ Պ. Վեռտիւռէ, ահաւասիկ բազում բարեմասնութիւններով օժտուած մանկամարդու մը, եւ չափազանց ուրախ պիտի ըլլամ հիմա զինքը ճանչնալով. որովհետեւ պէտք է խոստովանիմ թէ ձեր անուանը երկտող մը գրեցի իրեն խնդրելով որ հոս գայ, եւ պատասխան ղրկած էր թէ պիտի գայ։

—Ինչ, գոչեց Բռօսքէր խելայեղ, կրնա՞ք ենթադրել որ...

—Օ՜հ, ես բան մը չեմ ենթադրեր։ Միայն թէ պէտք է որ այդ երիտասարդը ճանչնամ։ Մինչեւ իսկ խօսակցութեան պզտիկ ծրագիր մը պատրաստած եմ զոր ձեզի ներկայացնել կ'ուզեմ...

Զանգակին ձայնը կտրեց Պ. Վեռտիւռէի խօսքը։

—Վա՜յ անպիտան, գոչեց, ահա ինքն ալ եկաւ. ծրագիրս ջուրը ինկաւ։ Ո՞ւր պահուըտիմ մտիկ ընելու եւ տեսնելու համար։

—Հո՛ն, սենեկիս մէջ, դուռը բաց ձգելով եւ դրան վարագոյրը վար իջեցընելով։

Զանգակի երկրորդ հարուած մը հընչեց։

—Եկայ, եկայ, պոռաց գանձապահը։

—Բռօսքէր, ըսաւ Պ. Վեռտիւռէ, այնպիսի շեշտով մը որ ամէնէն ըմբոստ միտքին մէջ անգամ համոզումը պիտի մացնէր, կեանքիդ սիրուն չըլլայ որ այդ մարդուն բառ մը ըսէք ձեր խորհուրդներուն կամ իմ վրայօքս։ Իր առջեւ սըրտաթափ, նկուն ու վարանոտ երեւցէք....

Եւ աներեւոյթ եղաւ, մինչդեռ Բռօսքէր դուռը կը բանար Ռաուլին։

Պարոն տը Լակոռի պատկերը զոր իր բարեկամը գծած էր, շողոքորթուած չէր. երբեք այնքան շնորհալի դէմք մը՝ իրենին չափ ազնիւ բնաւորութիւն մը արտայայտած չէր։

Քսան եւ չորս տարու էր, կ'ըսէր Ռաուլ եւ հազիւ քսան տարեկան կ'երեւար. հասակը միջին բայց խիստ բարեձեւ էր. բաց շագանակի գոյն առատ մազերը իր ճակտին վրայ գանգուրներ կը ձեւացնէին. անկեղծութիւնը ու հպարտութիւնը իր մեծ ու կապոյտ աչքերուն մէջ կը փայլէին։

Առջի շարժումը գանձապահին վիզը նետուիլ եղաւ։

—Հէ՛ք սիրելի բարեկամս, կ'ըսէր անոր ձեռքերը սեղմելով, հէք սիրելի Բռօսքէրս...,

Սակայն, այս խանդաղատանքի ցոյցերուն տակ պզտիկ դժկամակութիւն մը կը ստրէր որ գանձապահին աննշմարելի ըլլալով հանդերձ Պ. Վեռտիւռէի աչքէն փախած ըլլալու չէր։

—Նամակդ, բարեկամս, ըսաւ Ռաուլ սրահին մէջ նստելէ վերջը, սաստիկ ցաւ պատճառեց ինծի. սարսափեցայ, խենդեցա՞ւ արդեօք, ըսի ինքնիրենս ու անմիջապէս ամէն բան թողուցի վազեցի եկայ։

Բռօսքէր հազիւ թէ կը լսէր վերջին խօսքերն, իր չի գտած նամակին մտածելով. արդեօք ինչ ըսել տուած էին իրեն. ո՞վ էր այդ մարդը որուն աջակցութիւնը ընդունած էր։

—Միթէ քաջութիւն չունի՞ս, կը յարէր պարոն տը Լակոռ, յուսահատելու ինչ կայ. մեր տարիքն ունեցողները իրենց կեանքը վերստին շինելու միշտ ատեն ունին։ Ինչ որ ալ ըլլայ, բարեկամներ ունիս. հոս եկայ քեզի ըսելու համար թէ պատրաստ եմ ծառայելու քեզի. հարուստ եմ եւ ունեցածիս կէսը քու տրամադրութեանդ տակ է։

Ազնուական պարզութեամբ մը եղած այս առատաձեռնութիւնը Բռօսքէրի խորին կերպով ազդեց։

—Շնորհակալ եմ, Ռաո՛ւլ, ըսաւ յուզեալ ձայնով, շնորհակալ եմ. դժբաղդաբար աշխարհիս բոլոր դրամը այս վայրկեանիս ինծի անօգուտ է։

—Ինչո՞ւ. ի՞նչ դրած ես միտքդ. Բարի՞զ կենալ որոշած ես։

—Չե՛մ գիտեր, բարեկա՛մս, միտքս բան մը դրած չեմ. գլուխս ալ իմս չէ։

—Ըսի քեզի, կրկնեց Ռաուլ աշխուժով, կեանքդ վերսկսելու ես. Ներողամիտ եղիր համարձակ խօսելուս որ բարեկամութենէ թելադրուած է, ցորչափ այս խորհրդաւոր գողութեան գաղտնիքը չի հասկցուի, Բարիզ կենալդ անհնար է։

—Ու թէ որ այդ գաղտնիքը բնաւ չհասկցուի՞։

—Այն ատեն առաւելագոյն իրաւամբ ջանալու ես որ մոռցուիս. ճի՛շդ ժամ մը առաջ քու վրադ կը խօսէի Գլամառնին հետ. այդ մարդը կը սիրէ զքեզ եւ դուն իրեն դէմ անիրաւ ես. թէ որ Բռօսքէրին տեղը ըլլայի, կ'ըսէր, ամէն բան կը ծախէի, դրամի կը վերածէի, Ամերիկա կ'երթայի ու հարստացած կը դառնայի հոս՝ զիս կասկածողները միլիոններու տակ ճզմելու։

Այս խորհուրդին դէմ Բռօսքէրի հպարտութիւնը կ'ըմբոստանար։ Դիտողութիւն մը չըրաւ սակայն. անծանօթին խօսքերը, որ իրեն կ'ունկնդրէր այս պահուս, միտքը ինկան։

—Ի՞նչ կ'ըսես, պնդեց Ռաուլ։

—Խորհիմ, մրմնջեց գանձապահը, տեսնեմ... տեսնեմ թէ ի՛նչ պիտի ըսէ պարոն Ֆօվէլ։

—Մօրեղբա՞յրս։ Գիտես որ իր գործերուն մէջ մտնելու համար ըրած առաջարկութիւնը մերժելէս ի վեր, գրեթէ սրդողած ենք. ամիս մը կայ որ տունը ոտք կոխած չեմ. բայց տեղեկութիւններ առած եմ...

—Ու՞րկէ

—Քու պաշտօնակիցէդ, պզտիկ Քավայեռնեէն. կ'երեւի թէ այս դէպքէն ի վեր մօրեղբայրս քեզմէ աւելի սրտաբեկ է. հազիւ թէ գրասենեակ կուգայ երբեմն ու ծանր հիւանդութենէ ելլողի մը կը նմանի։

—Տիկին Ֆօվէ՞լ եւ... գանձապահը կմկմաց, օրիորդ Մատլէ՞ն։

(Շարունակելի)

ՌՈՒԿՈՒԼԱՐ ՖԸՐՍԴ-ԳԼԱՍ ՍԴԻՄԸՐՍ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿ

Համպուրկէն, Անվերսէն և Նիւքասլէն Աւերեւելք Նաւահանգիստները, Պոլիս, Սեւ Ծով և Դանուբ.

Բեռնցեալ չոգենաւն աստ հասաւ ։

Մեկնելիք չոգենաւն աստ կը սպասուի օգոստոս 10 ին ։

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐՔԱՑ. ԸՆԿ.

Կիւստընճա կանոնաւոր երթևեկ Ամստերտամ, Պերէտոմ, Սելանիկ, Պոլիս և Իպրէյլ միջև, դատարկոպոր կանգ առնելով ի Մալթա և Բոյրութ։

Ժիւղօ աստ հասաւ ։

Ամստերտամէն մեկնումներ յուլիս 30 ու օգոստ. 9 ին։

Բռնեցումներու համար պարտին դիմել առ ՖՈՍՔՕԼՕ, ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ Գործակալ

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պոլիս Զաբթիյէին Եսկի Զաբթիէ ճամբան թիւ 18, 19, 21

Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ

		Ղրշ.
Աշխարհգ.	Բնական Պատկերազարդ	2 20
»	Ուսումնական	4
»	Քաղաքական	4
»	Քաղաքական եւ բնական	6
»	Քաղ. Բնական Ուսում.	10
Ընթերց. կամ Արմենակ պատկրզ.		2
Հատընտիր քաղուած ի Նախնեաց		8
Նամականի կամ Փոքր. քարտուղար		5
Պատմութիւն հայոց		3
Սրբազան Պատմութիւն		4
Սկզբունք Քերականութեան		1
Քերականութիւն գործնական		6
»	Դպրութիւն	6
Հեգարան 100 ը		15 ղրշ.
Քերական „		6 „
„ Պատկերազ.		10 „
Համառօտ Քերականութիւն		60 փարայ
Աշխարհաբար Քերականութիւն		100 փարայ

Ընդ. մամլով Ա. և Գ. Ընթերցարանք ։

ԱՐԵԱՆ ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սարսափարիլլան զարերէ ի վեր առաջին տեղը կը բռնէ բուժիչ յատկութիւն ունեցող տունկերուն մէջ եւ միշտ սիրական ղեղն եղած է մեծամեծ բըժիշկներու որք ապացուցած են զայն.

1. ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ, ԽՈՅԼԻ, ԼՆՏԱԳԱՐԻ, ՋՐԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ, ՕՍԴԱՑԱՒԻ, ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԵԱՆ, ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԻ ՀԱՄԱՐ.

2. Մաքրելու համար արիւնային եւ մաղձային զրութիւնները՝ անգլիական Թոյներէն ։

ՏՐ. ՃԱԳՈՊ ԹԱՈՒՆՍԷՆՏՍ ի Սարսափարիլլան ամէնէն լաւն է տեսակին մէջ, զի ամէնէն զիանական անձնաւորութեանց լուրջ աշխատութեանց արդիւնքն է ։ Այդ տունկին ամէնէն լաւ մասերն առած է, ինչպէս եւ ուրիշ կազդուրիչ տունկերու լաւ մասերն, այնպէս որ Տր. Ճագոպ Թաունսէնտսի բաղադրութիւնը՝ բուժիչ՚ամէնէն հրաշալի յատկութիւնները կը միացնէ իր վրայ ։ Իր ազդեցութիւնը մեծ է մանաւանդ տաք կլիմաներու մէջ։

Մանաւանդ կը յանձնարարուի մորթի հիւանդութեանց, վէրքերու, գաղիական ախտի, յօդացաւի, ջղային հիւանդութեանց, ստամոքսի տկարութեանց, վատուժութեան համար ։ Մարմինը կը վերանորոգէ ։ ԾԱՂԻԿԻ, ՔՈԼԵՐԱՅԻ եւ ՏԻՆԴԵՐՈՒ դէմ զգուշական լաւ միջոց մըն է ։

Վտանգաւոր կլիմաներու ենթարկուած մարդիկն եւ այն մարդիկն որք շատ զոլծ ունին եւ միտք կը յոգնեցնեն, պէտք է գործածեն այս դեղը ։

Կը գտնուի դեղավաճառներու քով ։ Կեդրոնատեղին է ԷՏՄ. ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Ղալաթիա, Վոյվոտա, թիւ 95 եւ 97։

ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ՀԻՒՍԱՐԱՆ

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշա, Բիւյուք Եենի Խանը թիւ 24-26

Կը պատրաստուին ամէն գին վ, զիմաքլուն, չի քաշուող բրդէ փա՛ լա չապ՛կնեւ եւ վարտիքներ եւրոպական ձաշակով ։ Ցաճախորդք զոհ պիտի մնան ձմրան պէտքերնին ա՛յս հիւսարանի արտադրութեննէն հոգալով ։ 36

ՏՈՔԹԼՕՐ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ԺՒՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի ՍԷՆԹ-ԱՆ եւ ՍԷՆ-Մօրիսի հռչակաւոր մեծ հիւանդանոցաց մէջ բժըշկական պաշտօն վարած է ։ Ցետ բազմամեայ փորձառութեան, Պոլիս վերադարձած եւ իւր բնակութիւնը հաստատած է, Բերա Դայյօնճի-զուլլուգ, Մորդարիթ փողոց թիւ 4 տունը ուր ամէն օր ժամը 5էն 9 կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն։ Կը դարմանէ մանաւորապար ջղային հիւանդութիւնք ինչպէս նաեւ թոքային (վերամ կէօյիւս (Թրքնեփէս եւն.) գլխու վրայ եղած հիւանդութիւնները (աչքի, կոկորդի, ականջի եւն.) կը դարմանէ նաեւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ ։ Հինգշաբթի օրերը աչքի հիւանդութիւնները ձրի կը դարմանէ։

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱՆՉԵՍԴԸՐ

Հիմնեալ 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի 3,000,000
1891 դեկ. 31ին ամբողջ տրուած գումար	1,771009
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,906
Հասոյթ 1891 ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և շրջակայքն, ինչպէս և նաւեր նաւահանգստին մէջ, վնասը առեն արագ եւ խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2, Խզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա ։

Գործակալ ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆ

Գերմաներէնի, Հաշուակալութեան և առեւտրական Թղթակցութեան

Պ. Ժ. Ռոք, հաստատուած Ասմալը Մէճիտ փողոց, թիւ 16, Սոֆեալը փողոցին դիմաց, տեսնելով թէ Պոլսի մէջ չի կայ հաստատութիւն մը որով ցերեկը աշխատող մարդիկը յիշեալ ճիւղերը սորվին առանց կերպով, հաստատած է երեկոյեան դասարան մը ուր իւրաքանչիւր աշակերտ շաբաթը երեք դաս պիտի առնէ, երկուքական ժամ, մին օսմանեան ոսկի։ Դասերը պիտի սկսին սեպտեմբեր 1/13ին։ Աշակերտներն արձանագրուելու են մինչեւ սեպտեմբեր 6 Պ. Ռոքի մօտ, կանխաւ վճարելով ամսականին կէսը, այսինքն կէս օսմանեան ոսկի ։

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ի

L'ANCRE

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատեալ ի Վիէննա 1858ին

Ամէնէն ծանօթ, ամէնէն նշանաւոր եւ ամէնէն հին ընկերութիւնը համայն Արեւելքի եւ Թուրքիոյ մէջ։

Երաշխաւորեալ պահեստի դրամագլուխն է աւելի քան 100,000,000 ֆրանք, որ կը բաղկանայ Վիէննայի եւ Պուտաբէշթի մէջ ընկերութեան ունեցած անշարժ կալուածներէ եւ կառավարութեան ու երկաթուղւոյ առաջին կարգի եւ հաստատուն բաժնետոմսերէ։

Ընկերութեան հիմնադրութենէն մինչեւ ցվերջ 1891 դեկտ. 31 ի դէպ մահու եւ ի կենդանութեան, ապահովագրելոց վճարուած են աւելի քան 184,000,000 ֆրանք։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութիւնը իւր հաստատութենէն մինչեւ ցայսօր ապահովութեան կենաց ճիւղին պատկանած ըլլալով առանց հրդեհի եւ ծովային ճիւղերն մշակելու իւր պատկանելի դրամագլուխն միմիայն այս ճիւղին յատկացուցած է, ընդ հսկողութեամբ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական եւ Թագաւորական կառավարութեան ներքին գործոց բաժնի պետ Պարոն Ժան Մուքի։

Ընդհանուր Գործակալ համայն Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Պ. Լ. ՊՈՆՏԻ

Ընդհանուր Վերատեսուչ համայն Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Պ. Ն. ԵԱԶԸՃԵԱՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Թիւնէլի հրապարակը Մայէրի տան վերի յարկ

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն փոխ ձեռնտուութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 Ցունվար 22 հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ չունենալով մեր խնայած եւ աւելցուցած սասլիներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն եւ հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայած սասլիներն յուղարկ ւս կը վատնենք ։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին եւ գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մը չունենանք ։

Անհատսիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ տասը եւ այլն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք համեստ դրամագլուխ մը ։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԻՆՔ

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուղղող եւ բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Սիրքէճի, Հանրային պարտուց պաշտօնատան դիմացը, Կիւլպէնկեան խան թիւ 26-27, ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ։ 34

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1892 Մայիս 21էն սկսեալ մինչեւ Օգոստոս 31

Բոլոր նշանակեալ օրերէն Եւրոպական եզերքէն կամուրջէն ելնող շոգենաւոց երթեւեկութիւնք Ժ. Վ.

- 11 15 Եենիմ. մեզարպ. պէյլիւքա. Թարապ. եենիքէ. պօյճէ. ր. հիսար. (ր. հիսար շոգ.ին հետ պիտի համբերդակցի) 18
- 12 — Եենի. մեզար. պէյլիւ. Թարպ. եենիքէ. (եենիքէի շոգ.ին հետ պիտի համբերդակցի) 37
- 12 30 Եենիքէ. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիսար պէպք. արնաւ. քրէչ. օրթ.ք. պէշիք. 21
- 12 15 եենիմ. մեզպ. պէյլիւք. Թարպ. եենիք. (վանիքէ.ի շոգենաւուն հետ պիտի համբերդակցի) 40
- 12 40 ր. ա. գավագ մեզպ. պէյլիւք. Թարպ. պէյքօզ անկից մինչեւ գանտլ. անոր ասիական եզերքի նաւամատոյցներն համնդիպելով օրթ.ք. և գանտ. շոգ.ին հետ պիտի համբերդակցի ուրբաթ օրերը օրթ.ք.է զատ վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզ. պէշիկթաշ 38
- 1 15 Եենիք. սթէն.միրկ. պօյաճը. ր. հիսար պէպէք (պէպէքի շոգ.ի հետ պիտի համբերդակցի ուր. օրեր զատ 22
- 1 40 Եենիմ. Մեզ. Պէօ. Թարա. Եեն. (եենի քիւղի շոգենաւուն հետ պիտի համբեր.) 32
- 2 10 Եենիք. խմթ. միրկ. պօյճ. բուժ. հիս. պէպ. արն. գուր օրթ. պէշ. 34
- 2 40 Ր. ա. գավագ եենիմ. մեզար պէօ. Թարապ. պէյքզ. և անկիցասիական եզերքին նաւամատոյցներէն իջնող մինչեւ գանտլ. և օրթ.ք. համնդիպելով գանտլ. շոգենաւուն հետ պիտի համբերդակցի և ուրբաթ օրեր օրթ.ք.է զատ վանիք. չէնկէլ. պէյլ. գուզ. պէշիկ. 18
- 2 45 Եենիմ. մեզար. պէյլիւք. Թարպ. եենիք. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիսար. (ր. հիսարի շոգ.ին հետ պիտի համբերդակցի) (ուր. օրեր պէպէք Արն.ք. Գր. Զշ. Օրթ. Պէշ. պիտի համնդիպի) 37
- 4 00 Եենիմ մեզար. պէյլիւք. Թարապ. եենիք. սթէնեա միրկ. պօյաճ ր. հիսար. պէպէք պէշիք. պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի համբերդակցի (ուր. օրերը արնվ. գուր. օրթ.ք.) 40
- 5 45 Եենի մահ. մեզ. պիւյ. Թարապ. Պէյ. Եենիք. գանլ. պօյճ.ք. ր. հ. պէպէք արնվ. պէյլ. օրթ.ք. պէշք. 21
- 7 Եենիմ. մեզ. պիւյ. Թարապ. պէյքօզ Բաշչ. Եենիք. միրկ. գանլ. ր. ա. հիս. գանտուլ. արնվք. չէնկ. պէյլ.օրթ.ք. գուզ. Պէշ. իւսկ. 23
- 8 — Ա. ր. գավագ. եենիմ. մեզարպ. պէյօ. Թարապ. եենիք. սթէն. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գուրչ. օրթ. պէշք. 32
- 9 40 Եենիք. պօյճ. պէպ. պէշիք. (բացի ուրբաթ օրերէ) 34
- 10 Բուժ. հիս. Արնավ. Օրթ. 38
- 10 — Մեզրպ. պէյքք. Թարապ. եենիք. միրկ. ր. հիսար արնվ. օրթ.ք. պէշիք. Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամը 11ին մեզարպ. շոգ. մը ելնելով պէյլիւքա. Թարապ. պէյքզ. եենիք. միրկ. ր. հիսար արնվք. օրթ.ք. պէշիք. համնդիպելով կամուրջ պիտի գայ. 33

Եենիքէյէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

- 11 Եենիք. սթէն. էմիր. պօյաճ. ր. հիսար պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաքէօյ Պէշիք. 20

Պէպէքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

- 11 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 23
- 11 30 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 20
- 12 Օրթ.ք. էն ուղղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 22
- 12 ր. հիս. Պէպէք արնվ. գուր. օրթ. պէշիք. 28
- 12 30 Պէպէք. արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. 23
- 1 — պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. Պէշ. 21
- 1 45 Պէպէք արնվ. գուր. օրթաք. պէշ. 33
- 2 05 օրթաքէօյէն շիտակ կամուրջ (բացի ուրբաթէ) 38
- 2 35 Պէպ.Արք.Գր. Չ. օրթ.Պշ. բացիուր. օր 34
- 3 15 Պէ. Ար. Գր. Չշ. Օրթ.Պէշ. 1
- 3 45 Ր. հիսար պէպէք արնվ. գուրչ. օրթք. պէշիք. գապ. (բացի ուրբաթէ) 22
- 4 05 Օրթքէն. շիտակ կամուրջ (բացի ուր. օրերէ) 18
- 4 50 Պէպէք արնվ. գուրչ. օրթաք. պէշիք. (բացի ուր. է) 34
- 5 05 Օրթագիւղէն ուղղակի կամուրջ բացի ուր. օրերէ 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

- 11 15 Վանիք. չէնկէլ. պէյլեր. գուզ. 34
- 11 15 Պէյքօզ բաշչապ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գանտ. օրթ. (գանտլ. պիտի հղրդկցի) ուր. օրեր բացի օրթ.ք.էն վան. չէնկ. պէյլ. գուզկ. 22
- 11 50 Պէպէք գանտ.վանիք. չէնկէլ. պէյլեր. գուզ. պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 33
- 12 00 Պէյքօզէն բաշչապ. եենիք. գնլճ. իմիր. ր. ա. հիսար Գանտ. արն. Զն. ք. Պէյ. օրթ. գուզ. իւս. պէշ. գապ. 1
- 1 Գանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գզկ. պէշք. 20
- 1 20 Պէյքօզ բաշչապ. չուպուզ. գանլճ. ա. հիսար գանտլ. օրթ. (գանտլ. պիտի համբերդկցի ուրբաթները վանիք. չէնկէլ. պէյլ. գուզկ. պէշիք. 38
- 1 45 Պէյքզ. Եենիք. սթէն. միրկ. պօյաճ. ր. հիս. պէպէք. արն. գուրչ. օրթ. պէշ. (եենիքէի կամուրջը կամուրջէն գավագ գացող եւ եենիքէդէն շիտակ կամուրջ իջնող շոգենաւուն հետ պիտի համբերդ. 34
- 2 — Գանտ. վանիք. չէնկէլ. պէյլեր. գուզ. պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 28
- 3 10 Գանտ. վան. չէնկ. պէյլ. գզկճ. պէշք. 20
- 3 20 Պէյքօզ բաշչապ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գանտ. օրթ.ք. (գանտ. շոգ.ին կը համբերդակցի. ուր.նները բացի օրթ.ք. վանք. չէնկ. պէյ. գուզ, իսկ. պիտի համնդիպի) 18
- 4 — Գանտ. վան. չէնկ. պէյ. գուզ. իւս. (բացի ուրբաթէ) 33
- 4 20 պէյ. բշպ. չուպ. գանլ. ա. հիսար գանտ. օրթ. (գանտ. պիտի հղրդ. (ուրբթ.4 45.Մեզպ.էն պէյլիւք.Թրպ.էն պէյքզ. անատօլու կողմը մինչեւ գուզկ.ի նաւամ. համդ. պէշկ. եւ պիտի համդ.) 38
- 5 — Գանտ. վանիք. չէնկ. պէյ. գուզ. պէշ. 28
- 7 — Միրկ. ր. ա. հիսար գանտ. արնվ. չէնկ. պէյլ. օրթ.ք. գուզ. պէշ. իւսկիւտար 1
- 9 — Պէօյ. Թարապ. պէյ. բաշչ. չուպգ. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկէլ. պէյլ. գուզ. իւս. 20
- 9 30 Գան, չէն, պէյ, իւսկ, (ուրբաթէն զատ 21
- 10 15 Պէյգ. չուպ. գանլճ. ա. հիսար չէնկէ. պէյլ. իւս. (բացի ուր. օրէ) 28
- 10 20 Ա. հիս. ուղ. կամուրջ 22
- 11 — Գզկճքէն ուղղ. կամրջ. (բացի ուր. է) 21
- 11 15 Վանիքէն ուղղակի կամուրջ բացի ուրբաթ օրերէ 22

(Բաց է նշանակեալ օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- 12 25 կամրջէն ուղղ, եենիք, բացի ուրբաթէ 22
- 12 40 Պէշ. օրթ. գրչչ. արն. ր. հիս. միրկ. խմթ.եենիք.Թրպ.պէօքտ.մեզ. ր,ա,գավ. 18
- 1 15 Պէշիք. օրթաք. արնվ. պէպէք ր. հիսար պօյ.ք. եենիք. Թար. պէօյ. մեզար. եենիմալէ, 37
- 2 — Գապաթ. իւսկ. պէշիք. գուզկ. օրթա. պէյլեր. չէնկէլ. արնավ. գանտլ. ա. և ր. հիսար գանլճ. միրկ. եենիք. բաշչ. պէյգ. Թարապ. պէօյ. մեզ. եենիմաճլէ 23
- 2 30 Պէշք. օրթ. արնվ.քէօյ պէպէք ր. հիսար. եենիք. Թարապիա պէօյքտ. մեզպ. եենիմաճալէ 40
- 3 — Պէշիք. օրթ. արնվ. պէպ. ր. հիսար բացի ուր. օրերէ 22
- 4 00 պէշիք. օրթաք. գուր. արվ. պէպ ր. հիսար պօյճ.ք. սթէն. եենիք. Թրպ. պէօք.մեզարպ. եենիմաճալէ 21
- 4 20 Պէշիք. օրթ. արնվ. գանտ, բաց ի ուր, 28
- 5 — Իւսկ. պէշ. գուզ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գանտ.ա.ր. հիս.գանլ. չպք,միրկ. 1
- 6 — Գապաթ. պէշիք. օրթաք. գուրչ. արվ. պէպէք. ր. հիսար միրկ. եենիք. պէյգօզ Թարապ. պէօյլիւքտ. մեզար. գավագներ 32
- 7 — Պէշիք. իւսկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. անվ. գանտ. ր. հսր. պօյաճք. գանլճ. եենիք. Թարպ. պէօյք. 20
- 8 30 պէշիք. օրթ. արնվ. պէպ. ր.հիսար միրկ. եենիք. ուր,օրերը Թարպ.մեզարպ.պէօյտ.34
- 9 — Մերք. եենի ք, Թարապ, մեզար, պէօյք, բացի ուրբաթէ 33
- 9 20 Պէշիք. օրթ. գուրչ. արնվ. պէպ. գանտ, ր. հիսար 38
- 10 Եենիք. Թարպ. պէօյտ. մեզպր. եենիմ. (ուր.նները 9 45ին ելնելով մինչեւ մեզ. պիտի համդիպի 40
- 10 5 Պէշ. օրթ. գուր. արնվ.պէպ, ր. հիսար պօյաճ, միկ, խմթն, եենիք, Թար, պէօյ, մեզ, եենիմ, ուրբ, 10 վ. վերջը 18
- 10 45 Ր. հիսար պօյաճ. միրկ. սթէն. եենիք. Թարապ. պէօյլիւքտ. մեզարպ. եենիմ. (ուրբաթները չիկայ) 32
- 11 20 Եենիք. Թարապ. պէօյ. մեզպ. եենիմա. 38
- 11 35 Պէպէք ր. հիսար պօյաճ. միրկ. սթէն. եենիք. 19

Կամուրջէն Անատոլու քիւղ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- 12 00 Կամուրջէն ուղ. Պէպ. 23
- 2 35 Կամուրջէն ուղղակի պէպէք 1
- 10 35 Պէշիք. օրթ. գուր. արնավ. պէպէք Գանտ. Ա. Ր. հիսար գանլ. միրկ եենիք. Ուր. պաճ. պէյ. (ուրբաթ օրը չիկայ) 1
- 11 15 Գապ. պէշիք. օրթ. գուր. արնվ. պէպ. ր. հիսար. պօյաճք. եենիք 20
- 11 45 Պէշիք. օրթ. գուրուչ. արնվ. պէպէք 28
- 12 — Պէշիք. օրթ ա. գուր. արնվ. 23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

- 12 15 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. Ա. հիսարը գանլ. չպ բաշչ պ. պէյգ. եենիք (ուրբ. գանտ. եւ) եենիք. նաւամ. կիրքէն գալագները գնացող և եենիք ուղղ. կիրքէ եկող նաւերուն հետ պիտի հղրդ. 34
- 12 25 Ուղ.գանտ.(ուրբ.օրերը 10 վ.․․․ պէշ. օրթ. գրչ. արնվ. եւս պիտի համդ 20
- 1 — Իւսկ. պէյլ. չէնկ. պէպէք (Պէյ եենիմաճ. գացող շոգ.ին հետ պ. համբերդակցի) 33
- 1 20 Պէյլ. չէնկ. գանտ, (բաց ի ուրբաթէ) 29
- 2 20 Իւսք. գուզք. պէյլ. գանտլ. 29
- 2 45 Իւսք.Գուզ. պէյլ. չէնկէլ. վանի գանտ. ա. հիսար գանլ. չուպուզ. Բ. պաշճ. պէյգ. ուրբթ օրերը Թարապ. պէյլիւք. մեզարպուրնու պիտի երթայ 33
- 3 25 Ուղղակի գանտլ. (բացի ուր. է) 33
- 3 45 Իւսկ. պէշիք. պէյլը. չէնկ. պէպէք բացի ուրբաթէ 34
- 8 35 Իւսկ գուզկ պէյլ. չէնկ. վանք. Գանտ. Նաւամատոյցը պէյքօզէն եկող շոգենաւուն պիտի հղրդկցի ուրբաթներն ալ իւսք. պէշիք. Ա. հիսարը, գանլճ, չուպք. Բ. պաշճէի, պէյգ. Թարապ, պէյլիւք. մէսարպուրնու պիտի երթայ 21
- 9 05 Պէշք. գանտլ. ա. հիսար գանլ. չուպլ. բաշչ. պէյգ. (բացի ուրբաթէ) 28
- 9 30 Պէշք. գուզ. պէյլ. չէնկ. վանիք.գնտլ. ա. հիսար 22
- 10 20 Պէշիք. Գանտլ. ա. հիսար գանլ. չուպլ. բաշչ. պէյգ. Թարապ. մեզպ. ր. ա. գավագ 37
- 10 30 Պէշիկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. (ուր. օրերը իւսկ. գուզ. արնվ. գանտլ. ր. ա. հիսար գանլ. Միր. եենիք. բաշչ. պէյգ. 23
- 10 40 Իւսկ. գուզ. (բացի ուրբաթէ) 21
- 11 — Պէշիկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանք. գնտ պէպէք (Գանտլի)ի ուրիշ շոգենւի հետ պիտի հղրդկցի (ուրբաթ օրերը իւսկ. պիտի համդիպի) 34
- 11 22 Գանտ. Ա. հիսար գանլճա չուպուզ. Բ. պաշճէ պէյգ. ուրբ. օրերը գուզ. 22
- 11 45 Գապթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիքէօյ գանտլիլ 33
- 12 — Իւսկ. գուզկ. (բացի ուրբթ. և չրթէ) 15

Ամէն ուրբաթ օր ժամ 3 4ին կամուրջէն շոգ. մը ելնելով իւսկ. Գուզ. Պէյ. Չէնկ. Վանիթէօյ, Գանտլ. Ա. Հիսար. Գանլը. Չիպուքլի, Բ. Պաշճէ. Պէյքօզ, Թարապիա, Պէյլիւքտերէ, Մեզարպուրնու ։

Ամէն ուրբաթ իրիկուն ժամ 10 40ին մեզարպուրնուէն շոգենաւ մը ելլելով պէօյք. պէյգ. չուպլ. գանլ. ա. հիսար չէնկ. պէյլ. և իւսկիւտարի նաւամատոյցները համդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

- 1 40 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
- 4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
- 10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրէ)
- 11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ն)
- 1 15 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.է)
- 3 45 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.է)
- 10 10 կամուրջէն Հարէմ (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ)
- 11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի և ուրբաթ օրերը ժ. 10 30 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԺԱՄԵՐԸ

- 3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
- 4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
- 10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
- 11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
- 4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
- 5 35 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
- 10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
- 11 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար

Ծան.— Օդը մեգապատ եղած առեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իւսկիւտարէն կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
11 —	——	11 20	
11 30	——	11 50	
12 —Պէշիք.		12 10 Պէշի.	
12 30		12 40	
1 —	7 05	1 20 Պէշք.	7 10
1 30	8 — Պէշի.	1 50	8 15 Պէշիք
2 —	8 20 Վ.ոս.	2 15	9 5
2 30	8 50 Պէշի.	3 05	9 50
3 —	9 30	3 45 Վ.ոս.	10 15
3 15 Ֆերպ.	10 — Ֆերպ	3 20 Պէշի.	10 30 Ֆերպ
3 30	10 15 Պէշի.	4 20	10 40 Գզ.*
4 —	10 40	4 — Ֆրպ	11 --
4 35 Վ.ոս.	11 —Գուզ.	5 — Պէշք.	11 30 Ֆրպ.
5 30	11 — Ֆերպ	5 10 Վ.ոս.	11 20
5 45 Ֆերպ.	11 20	5 45 Պէշք.	11 50
5 55	11 40	5 35 Ֆրպ.	12 Գզ.*
6 30 Պէշիք.	12 5	6 25 Պէշք.	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

11 —	7 —Պէշք.	11 20	6 25 Պէշք.
11 45	8 —Պէշք.	11 45	7 10
12 30	8 —	12 30 Պէշք.	8 20 Պէշք.
1 15	8 20 Վ.ոս.	1 15	9 5
2 —	9 — Պէշք.	1 50 Պէշք.	9 45
2 45	9 30	2 45	
3 20	10 — Ֆրպ	3 15 Պէշք.	10 15 Պէշք.
3 15 Ֆրպ.	10 15 Պէշք.	3 45 Վ.ոս.	10 30 Ֆրպ
4 — Պէշք.	10 40	4 — Ֆրպ.	10 40
4 35	11 Ֆրպ.	4 30 Պէշք.	11 30 Ֆրպ
4 45 Ֆրպ.	11 10	5 — Վ.ոս.	11 20
4 15	11 45	5 30 Պէշք.	11 40
6	12 5	5 35 Ֆրպ.	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։